

OMGEVINGSANALYSE

VENLO 2022

FEBRUARI 2022

Foto: Thom Spierburg

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING	5
3	WONINGMARKT	9
4	ECONOMISCHE ONTWIKKELING	11
5	RUIMTE OM TE ONDERNEMEN	13
6	RUTTE IV	14
7	LAGE WERKLOOSHEID EN (VERDER) DALENDE BIJSTANDSCIJFERS	15
8	JEUGD IN VENLO	16
9	ENERGIE EN KLIMAAT	22
10	HOOGWATERBESCHERMING EN KLIMAATADAPTATIE	24
11	DIGITALISERING EN INFORMATIE	25
12	VERTROUWEN	28
13	GEMEENTELIJKE WOONLASTEN	31
14	FINANCIËLE POSITIE	33

1 INLEIDING

Als onderdeel van de Kadernota presenteren wij u jaarlijks een analyse van de maatschappelijke context van de gemeente Venlo, een omgevingsanalyse. Het document op basis waarvan u, de gemeenteraad van Venlo, ons als college boodschappen mee geeft op weg naar de kadernota en daarmee bestuurlijk aftrapt voor het jaar 2023.

Deze keer doet zich echter de bijzondere situatie voor dat de omgevingsanalyse wordt behandeld door de huidige gemeenteraad en de (vertaling daarvan in de) kadernota wordt behandeld in de gemeenteraad die na de verkiezingen van 16 maart a.s. aantreedt.

De omgevingsanalyse is een beschrijving en een duiding van de omgeving waarin onze gemeenschap, onze stad, onze regio en onze organisatie zich bevindt. Deze duiding vindt plaats binnen de context van het in 2021 bestuurlijk vastgestelde vergezicht van onze stad, Venlo 2040 en de ambities die u daarin heeft opgenomen.

Onze stad profiteert van de eerdere door u gemaakte bestuurlijke keuzes en investeringen, ondanks de nadelige effecten van de pandemie en hetgeen dit individueel betekent voor inwoners en ondernemers. Ons inwonertal groeit langzaam maar gestaag, net als het stedelijk onderwijs- en voorzieningenaanbod, het aantal ondernemingen, banen en studenten. Burgers en ondernemers die er nog steeds, in toenemende mate, voor kiezen om in Venlo te gaan of te blijven wonen en ondernemen. Om op deze koers te blijven of om bij te sturen is het van belang om goed zicht te (blijven) houden op de omgeving en de (on-)mogelijkheden die deze biedt.

In Meetbaar Venlo kunt twee keer per jaar, per programma(-lijn), de ontwikkeling van de belangrijkste indicatoren ten aanzien van onze ambities volgen. In de omgevingsanalyse leest u dus in welke actuele context dit gebeurt.

Na de zware economisch schokken die het gevolg waren van de pandemie en de maatregelen die daarmee verband hielden, herstelde de mondiale economie zich in een enorm tempo. De landelijke werkloosheidscijfers doken omlaag, de voorspelde krapte op de arbeidsmarkt is zichtbaar en voelbaar en inmiddels leidt de schaarste aan personeel en grondstoffen tot een scherp oplopend inflatiecijfer. Na de langste coalitieonderhandelingen in de vaderlandse geschiedenis trad in januari 2022 het vierde kabinet Rutte aan. Gevormd uit dezelfde politieke partijen als het vorige kabinet, onder het motto 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. Het regeerakkoord is ambitieus en biedt volop aanknopingspunten voor het beleid van Venlo en van onze regio.

Anderzijds is veel echter nog niet duidelijk of behoeft nog nadere uitwerking. Uitwerking die we komende maanden naar verwachting tegemoet kunnen zien.

In 2021 hebben we opnieuw ervaren hoe de Maas van invloed is en kan zijn op het dagelijks leven in Noord-Limburg. En hoe deze rivier ons dwingt tot bestuurlijke afwegingen, maar ook laat zien dat gemeenschapszin en saamhorigheid nog lang niet zijn verdwenen uit onze wijken en kernen.

De omgevingsanalyse is een schets, een bescheiden poging om de complexe omgeving van een grote gemeentelijke organisatie en van de gemeente Venlo in beeld te brengen. Zo'n schets is uiteraard nooit compleet. Zoals ieder jaar hebben wij in verband met de omvang van het document een keuze moeten maken ten aanzien van thema's.

We hebben daarbij gekeken naar de thema's waarvan wij verwachten dat die vanuit het perspectief van onze strategische opgaven en de actualiteit bestuurlijk opportuun zijn. Daarnaast proberen wij u, afgezien van de vaste thema's zoals demografie, woning- en arbeidsmarkt en economie, ieder jaar een wisselend decor aan onderwerpen te presenteren. Zo ontstaat er bij u, in de loop van een aantal jaren, een goed concernbreed beeld met betrekking tot de voor de gemeente Venlo relevante onderwerpen. Zo ook dit jaar.

Deze keer hebben we ervoor gekozen om, gegeven de zorgen die er bestaan over de gezondheidseffecten op onze jongeren en de discussie over de jeugdzorgmiddelen, het thema 'jeugd' op te nemen. Onmiskenbaar is de actualiteit van het thema 'energie en klimaat' en natuurlijk, na het hoogwater afgelopen zomer het thema 'hoogwater en klimaatadaptatie'. In het nieuwe regeerakkoord zijn hierover expliciet plannen en middelen opgenomen. Een goed begrip van deze opgave is belangrijk indien we als Venlo adequaat willen inspelen op de kansen die het aangekondigde rijksbeleid biedt. Digitalisering is zo'n andere niet te missen ontwikkeling die enerzijds nieuwe vormen van dienstverlening en analyse mogelijk maakt, maar ook vragen oproept over de mate waarin een deel van onze inwoners in staat is om hiervan de vruchten te plukken.

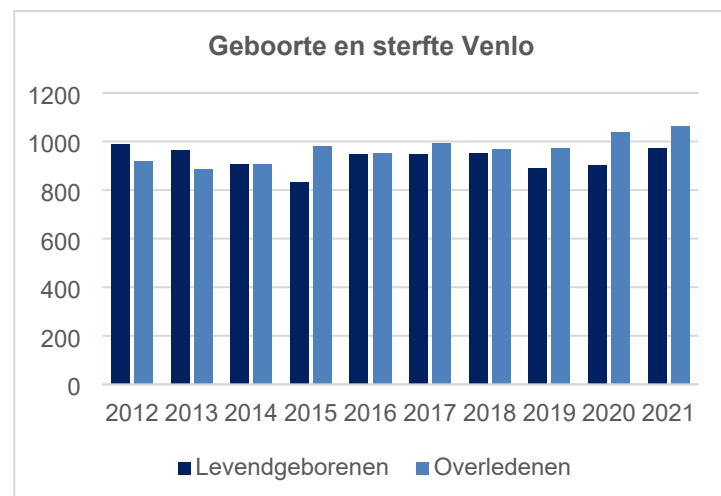
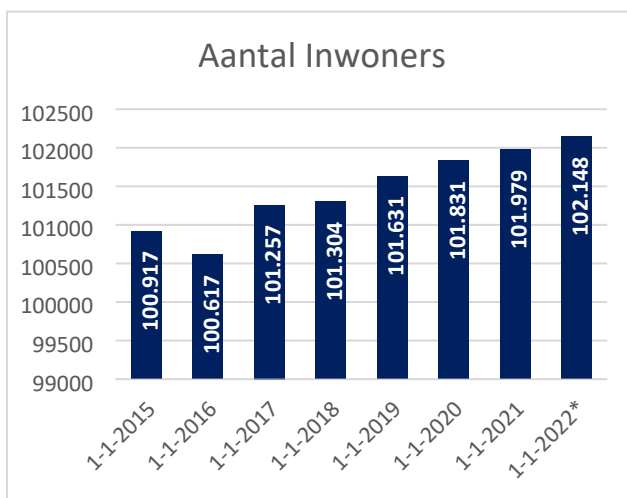
En natuurlijk het thema 'vertrouwen'. Het afgelopen jaar is er in ons land veel gedebatteerd, gezegd en geschreven over dit thema. Dat is op nationaal niveau, maar zoals u weet, meten wij eenmaal per twee jaar het vertrouwen in het gemeentebestuur. We hebben getracht voor u een aantal belangrijke bevindingen in samenhang bij elkaar te brengen.

Tot slot merken wij op dat Covid-19, net als in 2020 en 2021 onmiskenbaar een belangrijk omgevingselement is geweest en het zal zijn in 2022. Met de gemeenteraad is echter afgesproken dit onderwerp een separaat onderdeel te laten zijn van de kadernota en van de jaarstukken.

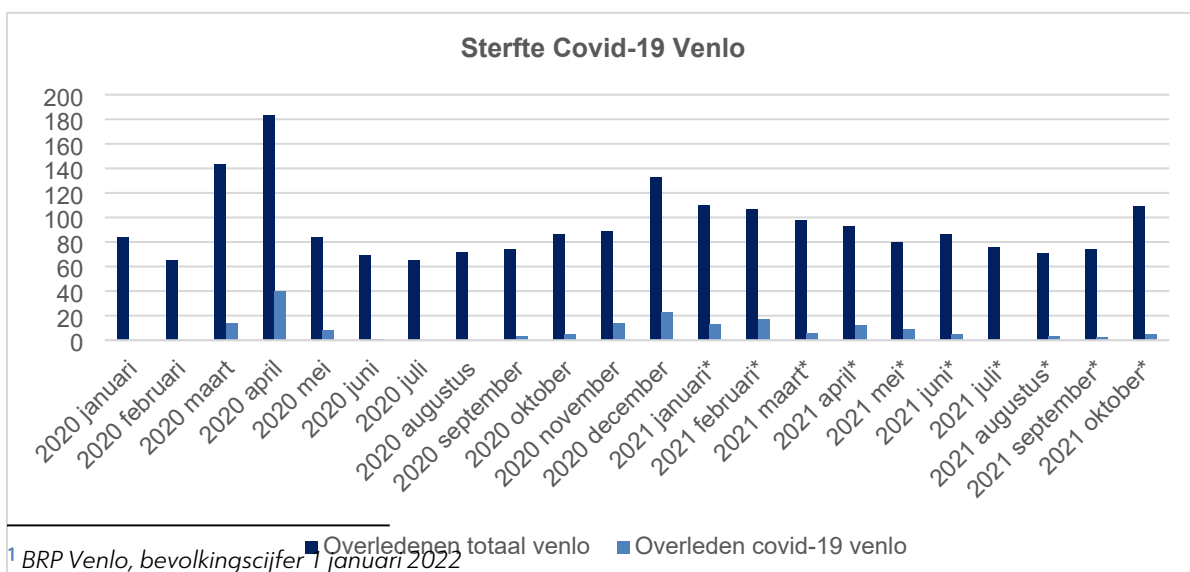
Venlo, februari 2022

2 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING

Het aantal inwoners in onze gemeente is in 2021 opnieuw verder gegroeid, met 169 inwoners naar 102.148¹ inwoners op 1 januari 2022. Nog niet zo heel lang geleden werd deze groei gevoed door een positieve natuurlijke aanwas. In 2014 was echter het laatste jaar waarin er in Venlo net iets meer geboorten dan sterfgevallen werden geregistreerd. Hoewel het aantal geboorten de afgelopen jaren weer licht oploopt, doet het sterftecijfer dat ook en sneller (zie onderstaande figuur²).

In 2021 was er dan ook sprake van een sterfteoverschot van 91. Covid-19 heeft daar uiteraard een bijdrage aan geleverd. Overleden er in 2020 nog 108 inwoners bij wie Covid-19 is vastgesteld, in 2021 waren dat er 93³. In de figuur hieronder is, aan de hand van het aantal aan covid-gerelateerde sterfgevallen, duidelijk de seizoensgevoeligheid van het virus en de verhouding ten opzichte van het totaal aantal sterfgevallen te zien.

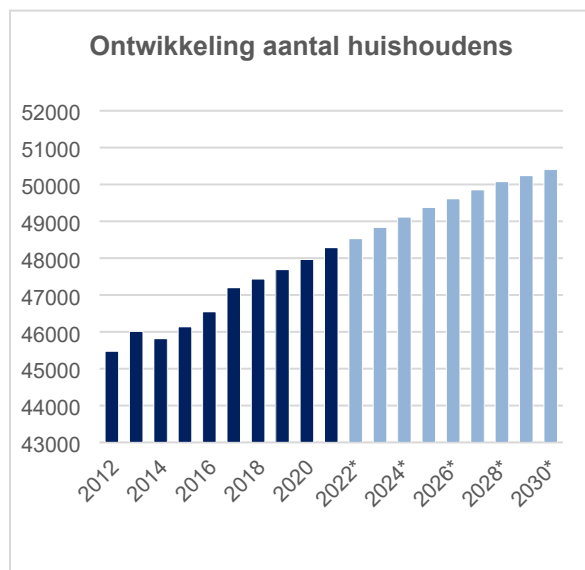

¹ BRP Venlo, bevolkingscijfer 1 januari 2022

² BRP Venlo, geboorte en sterftecijfers per jaar

³ RIVM, 12 januari 2022

De krimp van onze bevolking is in de afgelopen jaren reeds een aantal keren voorspeld. De meest recente beleidsarme (dat wil zeggen bij ongewijzigd beleid) prognose van ABF Research/ Primos laat een ontwikkeling zien naar een piek van ruim 104.000 inwoners in 2035, gevolgd door een geleidelijke afname⁴. Nieuwe initiatieven, bestuurlijke keuzes (de strategische visie kent een demografische ambitie van 110.000 inwoners in 2040) en autonome ontwikkelingen zullen uiteindelijk bepalender blijken te zijn.

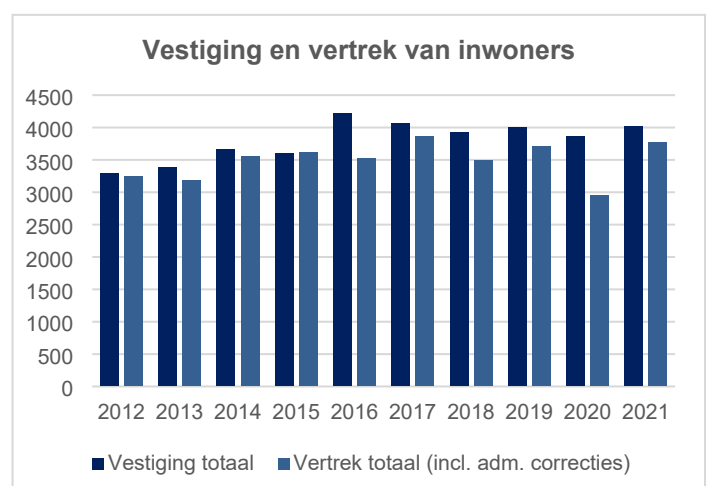

Belangrijk voor de beleidsontwikkeling in Venlo is niet alleen het aantal inwoners, maar zeker ook de ontwikkeling en prognoses van het aantal huishoudens en de kenmerken van onze bevolking. In bijgaande figuur⁵ is de prognose van ABF Research/ Primos te zien van het aantal huishoudens (in lichtblauw*), met een verwachting van 50.404 huishoudens in 2030 (stijging van 4,39%).

Het is goed om ons bewust te zijn van deze (gezonde) spanning tussen prognose en ambitie. Dit nodigt uit tot het ontwikkelen

van beleid en het stimuleren van initiatieven. Meer inwoners betekent meer koopkracht en draagvlak voor onze voorzieningen, meer dynamiek en meer welvaart. De opgave is dan ook om dit te verzilveren in termen van kwaliteit, welzijn en van 'brede welvaart'.

Bepalend voor het positieve bevolkings-groei cijfer is al sinds een aantal jaren het positieve vestigingssaldo, zichtbaar in de grafiek⁶ hiernaast. Venlo is dus in staat om het sterfteoverschot geheel te compenseren door inwoners aan te trekken, met name door met mensen van niet-Nederlandse komaf. Dit is zichtbaar in het geleidelijk stijgende aandeel van deze groep binnen onze populatie. Zo is dit aandeel sinds 2015 opgelopen van 15% naar 17% wat betreft inwoners met een westerse

⁴ ABF Research/ Primos prognose bevolking

⁵ ABF Research/ Primos prognose huishoudens

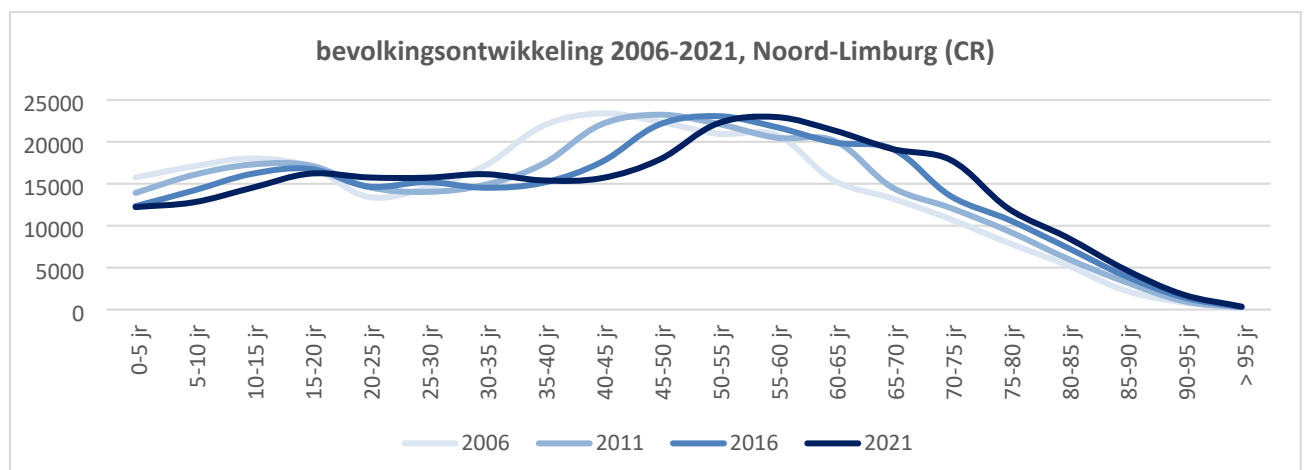
⁶ BRP gegevens vestiging en vertrek Venlo

achtergrond en van 11% naar 12% wat betreft inwoners met een niet-westerse achtergrond.⁷

Zoals al eerder aangegeven, groeit onze bevolking en verandert deze geleidelijk van samenstelling. Oorzaken voor deze ontwikkeling zijn voor de hand liggend, i.c. werk, opleiding en gezinsvorming en -hereniging. Beleidsmatig is in dit verband, de op 1 januari jl. in werking getreden (nieuwe) Inburgeringswet relevant. Deze wet geeft gemeenten een nadrukkelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de integratie van nieuwkomers.

Buitengewoon relevant voor de opgaven en daarmee voor het stedelijk beleid is de ontwikkeling van de verschillende binnen onze gemeente te onderscheiden leeftijdsgroepen. Iedere levensfase kent immers zijn eigen kansen en uitdagingen. Dat is in Venlo niet anders. Zichtbaar is een 'grijze golf', met grofweg de 50- t/m 65-jarigen, ruim 40% van de beroepsbevolking, die binnen nu en 15 jaar met pensioen gaan.

Niet alleen betekent dit een forse uitdaging voor het regionale bedrijfsleven, maar ook voor het aanbod aan zorg. Wat deze opgave extra complex maakt is dat in onze regio de zorg één van de meest verouderde sectoren is. Dat vraagt om een actief beleid gericht op een ecosysteem met zorginnovaties, zorgonderwijs en een aantrekkingskracht op jonge(re) zorgmedewerkers. Een hoopgevend punt is natuurlijk wel dat de (in 2021) de leeftijdsgroep 20-25 jaar nauwelijks meer een dip laat zien, net als de groep 0- tot 5-jarigen die ten opzichte van 2016 (heel) licht groeit.

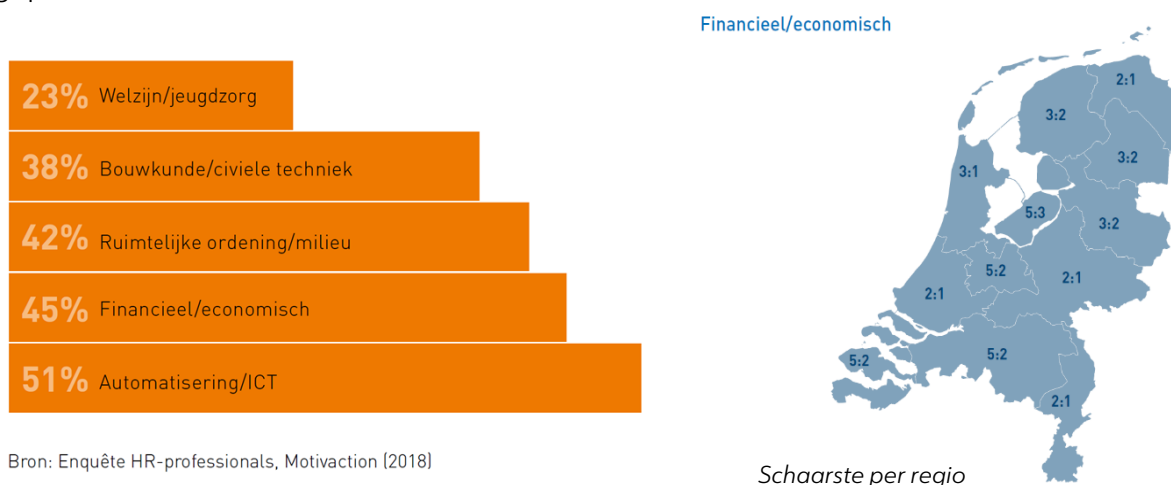
Ontwikkeling leeftijdscohorten⁸

In het verlengde van deze waarneming voorzien we ook voor onze organisatie een majeure opgave om, voor de bestuurlijke opgaven, personeel te werven en te behouden. Met name het aanbod op de terreinen die in de navolgende figuur zijn aangegeven zijn (zeer) schaars. In de figuur ernaast is weergegeven hoeveel vacatures er beschikbaar zijn

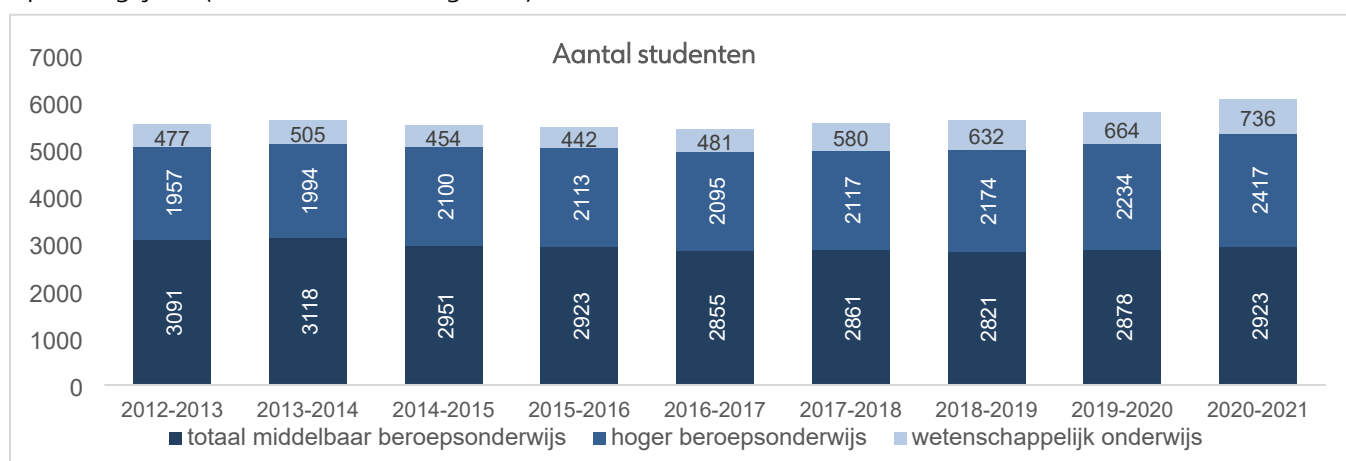
⁷ CBS, januari 2022

⁸ De demografische ontwikkeling van de 5 jaars-cohorten van 2006-2021 in het coropgebied Noord-Limburg, i.c. de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar, Peel en Maas, Venlo en Venray, bron: CBS.

ten opzichte van het aanbod. Zo is er in Limburg gemiddeld, wat betreft de financiële functie, dus één kandidaat beschikbaar per twee vacatures.⁹ In de 3e kwartaal van 2021 werden er alleen al in de provincie Limburg -bij gemeenten- 494 nieuwe vacatures geplaatst.¹⁰

Voor een stad die zo sterk afhankelijk is van een aantal expliciete economische speerpuntsectoren, is het beschikbaar hebben, en dus het opleiden van jonge mensen heel belangrijk. Het aantal in Venlo woonachtige studenten is in 2021 voor het vierde jaar op rij toegenomen, op alle niveaus. Het aantal studenten op MBO-niveau nam namelijk het afgelopen jaar toe met 45 studenten naar 2.923, het aantal HBO-studenten groeide met 183 naar 2.417 en het aantal WO-studenten groeide met 72 naar 736. Voor het eerst telde onze stad meer dan 6.000 studenten, waarvan (ook voor het eerst) meer dan 3.000 hoger onderwijsstudenten (3.153), een groei van ruim 8% ten opzichte van het vorige opleidingsjaar (zie onderstaand figuur¹¹).

Overigens studeert dit groeiend aantal studenten natuurlijk niet allemaal in Venlo. Het aantal studenten dat studeert in Venlo aan Gilde en Fontys nam licht af, terwijl het aantal studenten aan de HAS en UM licht groeide. In totaal waren er in het studiejaar 2021/22

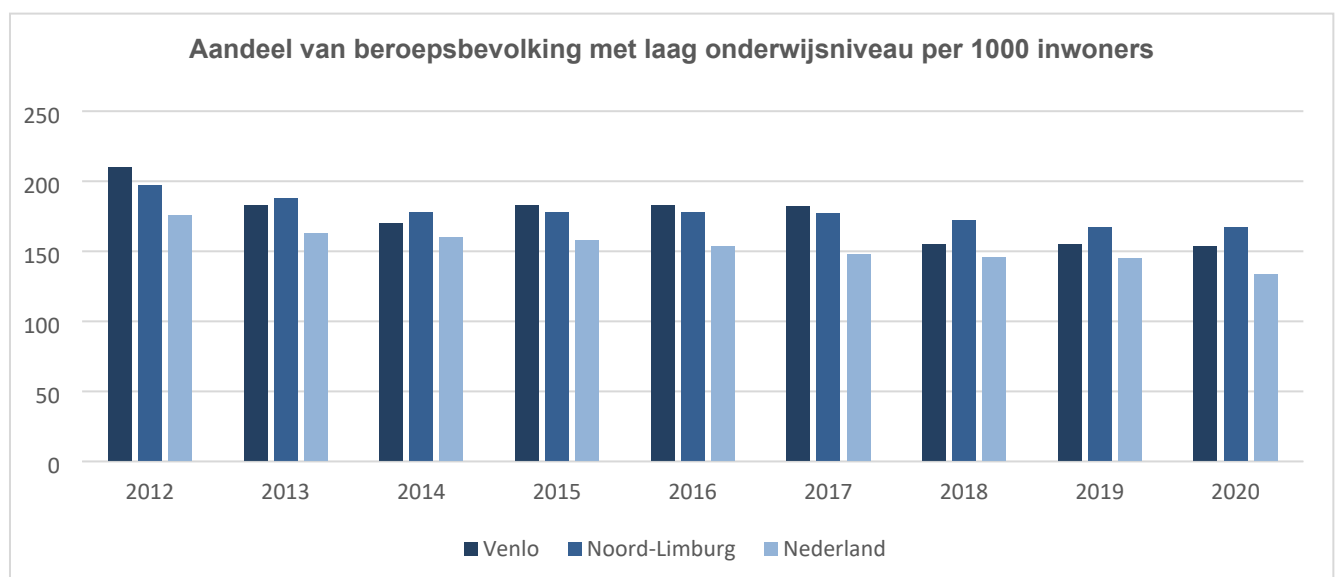
⁹ A&O fonds gemeenten, Waar haal je ze vandaan?, oktober 2018

¹⁰ A&O fonds gemeenten, vacaturemonitor derde kwartaal 2021

¹¹ <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/onderwijs>

aan de Venlose MBO-, HBO- en WO-instellingen 7.846 studenten ingeschreven. Dat zijn er per saldo 136 minder dan een jaar eerder, maar even veel als het studiejaar ervoor.

Mede in het verlengde van deze ontwikkeling, i.c. de groei van het aantal in Venlo woonachtige studenten, daalt al sinds enige jaren heel geleidelijk het aandeel inwoners met een laag onderwijsniveau binnen onze beroepsbevolking¹². Deze daling is overigens relatief iets sterker dan het landelijk gemiddelde en veel sterker dan het regionaal gemiddelde. Het aandeel hoog opgeleiden binnen de beroepsbevolking is in diezelfde periode (2012-2020) toegenomen met ruim 30% ten opzichte landelijk met 26%.

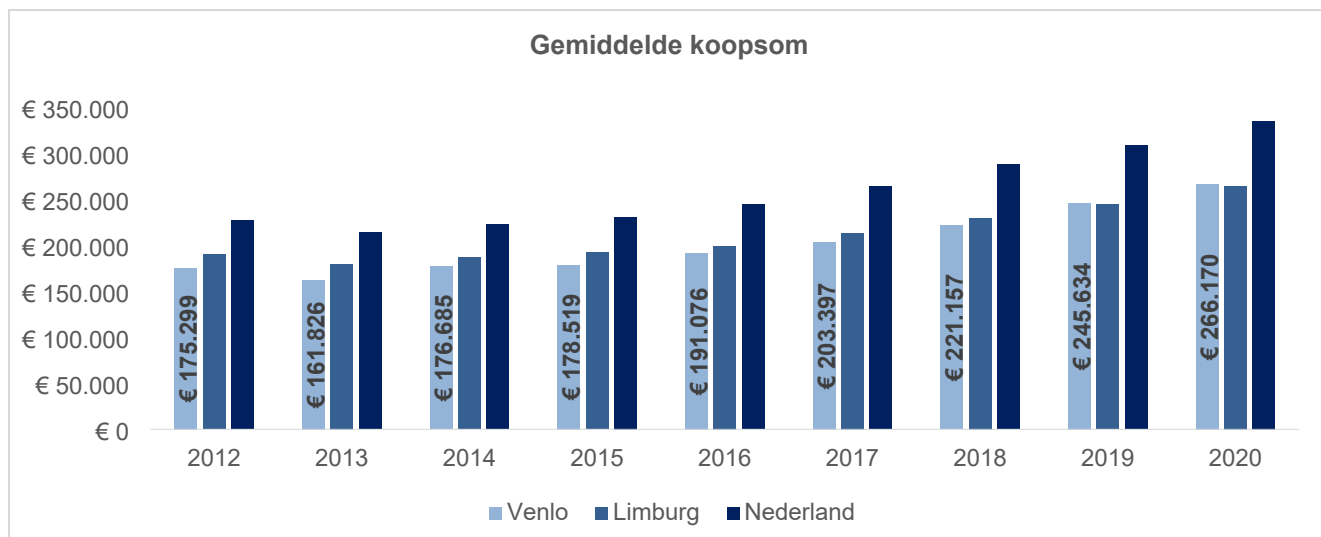

3 WONINGMARKT

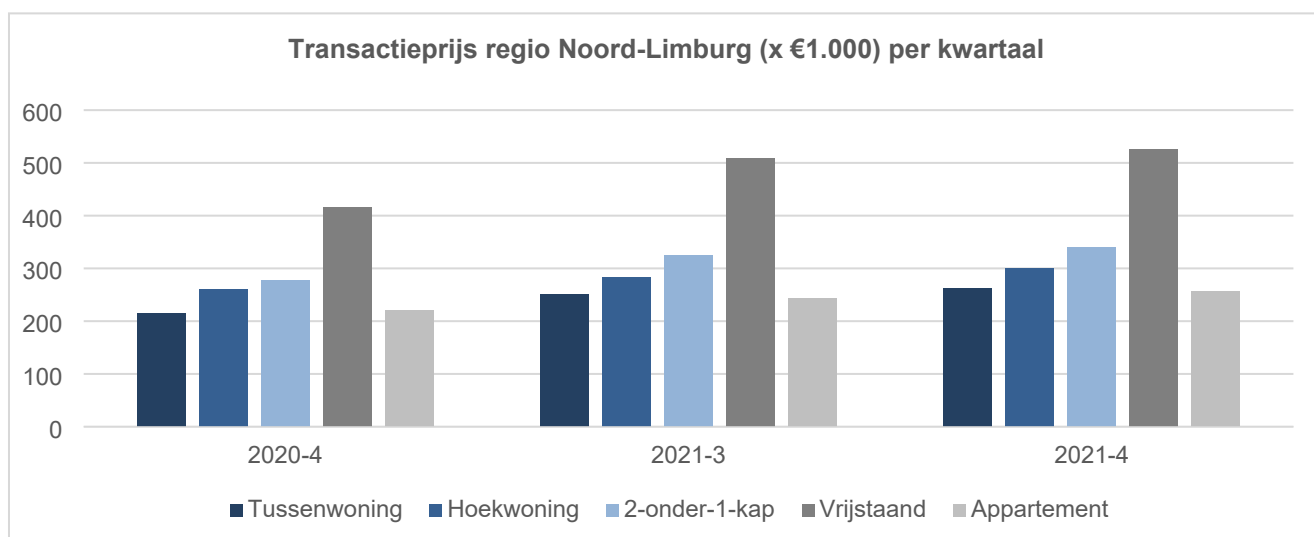
De Nederlandse woningmarkt kent een ongekende krapte en een ongekende prijsontwikkeling. Lage hypotheekmarktrentes, een groeiende economie en een achterblijvend bouwvolume leidt tot snel oplopende marktprijzen. Tijdens het afgelopen jaar, steeg in de regio Noord-Limburg de gemiddelde woningprijs met gemiddeld 22,1%. Daarmee lag de gemiddelde prijsstijging in onze regio iets boven het landelijk gemiddelde (20,1%). In onderstaande figuur¹³ is ook te zien dat de gemiddelde koopsom in de gemeente Venlo een inhaalslag heeft gemaakt ten opzichte van het gemiddelde in de Provincie Limburg. Komend vanaf een duidelijke lager niveau ligt het prijsniveau van Venlo daar nu inmiddels net boven.

¹² CBS Arbeidsdeelname

¹³ Kadaster, <https://venlo.incijfers.nl/dashboard/wonen/>

Weliswaar was de gemiddelde verkooptijd van een vrijstaande woning in onze regio in het 4^e kwartaal van 2021 (met 28 dagen) iets hoger dan het gemiddelde voor alle woningtypes in onze regio (25 dagen), de gemiddelde transactieprijs nam het afgelopen jaar met maar liefst 26,3% toe. Dat betekent dat dit woningtype (en de 2-onder-1 kap woning) een inhaalslag maakt ten opzichte van een jaar eerder toen met name hoek- en tussenwoningen zeer snel in prijs stegen. Er heeft dus, wat betreft belangstelling naar type woning, een verschuiving plaats gevonden op de regionale woningmarkt (zie onderstaande figuur¹⁴).

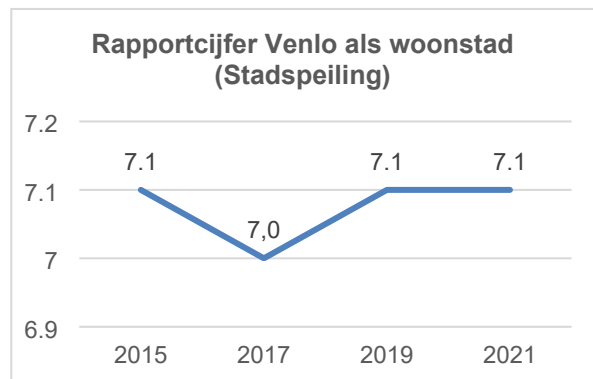
Bijna 80% van de woningen wordt inmiddels boven de vraagprijs verkocht. Vijf jaar geleden, in het laatste kwartaal van 2015 bedroeg de verkooptijd voor een gemiddelde woning in onze regio nog 150 dagen.¹⁵

¹⁴ Gemiddelde transactiepreizen Regio Noord-Limburg, NVM 2022

¹⁵ NVM, Marktinformatie 4^e kwartaal 2021, januari 2022

Wat betreft 2022 verwacht de Rabobank een verdere stijging (landelijk) van de woningprijzen met circa 12,4% en een verder afnemend aantal verkochte woningen. Dit aanbod zal naar verwachting verder dalen van 222.000 verkochte woningen in 2021 naar 188.000 woningen in 2022¹⁶.

Venlo is voor woningzoekenden in trek als woonstad en wordt door onze inwoners daarvoor in de recent gehouden stadspeiling (2^e helft 2021) met een ruime voldoende gekwalificeerd (zie figuur¹⁷ hiernaast).

4 ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Na de onzekerheid rondom de effecten van de pandemie op de economie, verkeert Nederland in de fase van hoogconjunctuur. Naar verwachting zal de Nederlandse economie in 2022 met circa 2,6% tot 3,6% groeien, na een groei van 4,4% in 2021. Dat wil zeggen dat het volume van de Nederlandse economie in 2022 in omvang gemiddeld 4,1% groter wordt dan in 2019 (vlak voor de uitbraak van de pandemie). Wat betreft onze regio was er in 2021 sprake van een groei van 4,5% tot 5,0%, gevolgd door een te verwachten groei van 2,0% tot 2,5%. Vier branches hebben niet geprofiteerd van deze groei en dat zijn de horeca, de luchtvaart, het openbaar vervoer en de reisbranche. Dat is, gegeven de actuele gezondheidssituatie uiteraard geen verrassing.¹⁸

Ondanks deze robuuste groeicijfers is er sprake van een remmend effect op de economie als gevolg van de contactbeperkende maatregelen en wereldwijze leveringsproblemen als gevolg van eerdere fabriekssluitingen. De verwachting is dat deze in 2022 verder zullen afnemen waardoor de economie nog een extra stimulans krijgt. Een andere remmend effect is de inmiddels hevig gevoelde schaarste aan personeel, hetgeen werkgevers dwingt tot hogere loonstijgingen. Deze leiden -als gevolg van een oplopende inflatie- echter naar verwachting (nog) niet tot een hogere (reële) koopkracht. Met name de kosten voor wonen en voeding zijn gestegen.¹⁹

¹⁶ 2022 Rabobank/RaboResearch, Utrecht

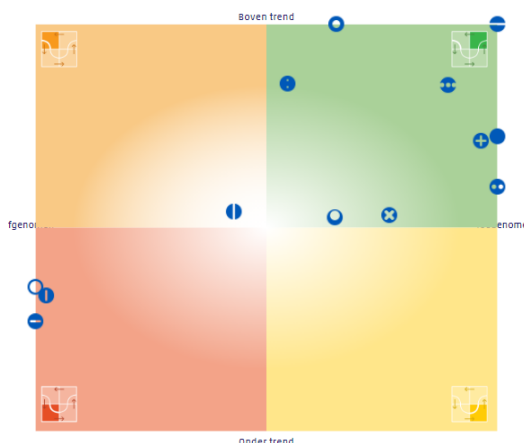
¹⁷ Stadspeiling Venlo, 2021

¹⁸ ING, 2 december 2021; Rabobank, 17 december 2021

¹⁹ ING, 2 december 2021; Rabobank, 17 december 2021

december 2021

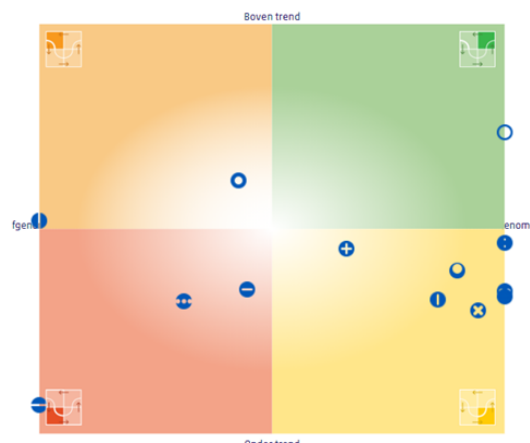
? Bron: CBS

- Bbp
- Consumentenvertrouwen
- Uitvoer
- Gewerkte uren
- Productie
- Prijzen koopwoningen
- Werkloosheid
- Investerings
- Consumptie
- Faillissementen
- Producentenvertrouwen
- Omzet uitzendbranche
- Vacatures

januari 2021

? Bron: CBS

In de conjunctuurklok van het CBS (2021) is duidelijk zichtbaar dat de meeste indicatoren zich bevinden in een stijgende trend op de bovengemiddeld niveau. Opvallend is dat hoewel het consumentenvertrouwen zich op crisisniveau bevindt, tegelijkertijd de (daadwerkelijke) consumptie zich in het groene kwadrant op de meest positieve positie bevindt. Van enige afkoeling lijkt echter inmiddels ook sprake, zoals zichtbaar in de vertraging van de groei van de export en de ongunstige ontwikkeling van het aantal faillissementen en investeringen.

Met het oog op de realisatie van fysieke projecten is het van belang om de ontwikkeling van de bouwkosten nauwlettend te volgen. Zichtbaar en voor de gemeente Venlo zeer relevant zijn de bovengemiddelde prijsstijgingen bij grond-, weg- en waterbouw (GWW) en de renovatie van onderwijsgebouwen.²⁰

		2019	2020	2020 kw 3	2020 kw 4	2021 kw 1	2021 kw 2	2021 kw 3
CBS¹								
Woningen nieuw	2015=100	109,4	111,9	112,3	112,5	114,0	116,0	118,8
GWW	2015=100	112,0	112,6	113,0	112,5	114,0	117,6	119,5
BDB¹								
Woningen nieuw	jan 2021=100	97	99	99	99	100	102	103
GWW nieuw	jan 2021=100	98	99	99	99	100	102	105
MBK¹								
Kantoren nieuw	jan 2014=100	111,4	115,0	115,7	116,3	117,2	118,3	119,4
Scholen renovatie	jan 2014=100	110,6	112,8	113,0	113,9	114,9	116,3	117,3

²⁰ CBS, BDB, januari 2022

5 RUIMTE OM TE ONDERNEMEN

Naast de hiervoor genoemde schaarste aan personeel, zal er waarschijnlijk ook een schaarste zijn aan fysieke ruimte om te (kunnen) ondernemen. Dit kan de economische ontwikkeling ook afremmen. Eind 2020 bedroeg de totale netto omvang van bedrijventerreinen in Noord-Limburg 2.475 ha, waarvan 46% in Venlo. De totale restcapaciteit in Noord-Limburg bedroeg 295 ha, waarvan 190 ha terstond beschikbaar was. Het aandeel van Venlo bedroeg 39% respectievelijk 57%. Venlo vervult daarmee een belangrijke rol in de regio. Op de bestaande bedrijventerreinen in Venlo waren in 2020 ruim 31.000 personen werkzaam. Dat is ongeveer 48% van het totaal aantal werkzame personen in de gemeente Venlo.

In Noord-Limburg bedroeg de uitgifte in 2020 22 ha, waarvan 12 ha in Venlo.

Uitgifte in ha op werklocaties in de periode 2011-2020²¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Venlo	6,7	14,4	2,0	60,7	23,3	52,4	23,8	31,4	16,6	12,1
TPN	0,0	14,0	1,6	61,1	14,6	44,0	12,8	39,8	26,2	8,9
Noord-Limburg	17,7	15,8	26,0	86,2	39,3	62,9	42,0	62,0	54,1	22,1

De gemeente Venlo beschikte eind 2020 over bijna 108 ha terstond uitgeefbare voorraad. Uitgaande van de uitgifte in de afgelopen vijf en tien jaar is dit theoretisch voldoende voor maximaal 4,5 jaar. Op Trade Port Noord was eind 2020 nog 74 ha terstond beschikbaar, wat theoretisch nog voldoende aanbod is voor maximaal 3,5 jaar.

Aangezien een aanzienlijk deel al in optie is en we ondertussen al weer een jaar verder zijn, is het aanbod inmiddels zeer krap geworden. Helemaal in de wetenschap dat de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein minimaal 7 jaar duurt. Daarnaast vraagt deze ruimteschaarste om een goede afweging ten behoeve van de noodzakelijke balans tussen landschap & natuur, energietransitie, toerisme & recreatie, woningbouw en bedrijventerreinen, infrastructuur etc. Naast deze grootschalige gronduitgifte is er ook nog steeds sprake van de uitgifte voor kleinschaliger initiatieven en ontwikkelingen ten behoeve van het MKB, zoals in Klaver 14.

Uiteraard zegt deze schaarste aan nieuw uitgeefbare kavels nog niets over de mogelijkheden die er wellicht nog bestaan ten aanzien van de (her-)benutting van bestaande bedrijfskavels (brownfield-ontwikkeling), meer specifiek op gebruik van reeds uitgegeven bedrijfskavels, leegstand, optimalisatie en hergebruik. Het afgelopen najaar zijn we gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden daartoe en bent u over de eerste resultaten inmiddels door ons geïnformeerd. Tegelijkertijd zijn er verschillende herontwikkelingen van start gegaan.

²¹ Bron: Gemeente Venlo, Tradeport Venlo

6 RUTTE IV

In december van het afgelopen jaar trad het kabinet Rutte IV aan. Het kabinet presenteerde een ambitieus regeerakkoord waarin majeure bedragen zijn voorzien ten behoeve van ontwikkelingen die direct of indirect te relateren zijn aan de Venlose opgaven en aan de Venlose begroting. Onze organisatie brengt, in aanloop naar de kadernota en de begroting, in beeld wat de kansen en mogelijkheden zijn om hier vanuit Venloos perspectief op in te spelen. Opgaven zoals klimaat, energie, wonen en stikstof zijn immers ook actueel en relevant in en voor Venlo.

NOS NIEUWS • POLITIEK • ECONOMIE • DI 11 JANUARI, 09:35
• AANGEPAST DI 11 JANUARI, 13:35

Kabinet schuift forse lasten door naar toekomstige generaties

De kabinetsplannen leiden echter tegelijkertijd ook tot een verslechtering van de overheidsfinanciën en vergroten de financiële lasten voor toekomstige generaties fors. Zo blijkt uit de doorrekening door het Centraal Planbureau (CPB).

In het coalitieakkoord zijn verschillende uitgaven aangemerkt als incidenteel. Het gaat onder meer

om fondsen voor volkshuisvesting en klimaat. Het idee is dat daar, voor een bepaalde periode, geld voor wordt uitgetrokken en daarna niet meer. Deze incidentele uitgaven drukken dan ook minder zwaar op de staatsschuld.

Het CPB deelt deze zienswijze niet en merkt op dat een aantal maatregelen structureel van aard zijn. Zo is er ten aanzien van het klimaat geld uitgetrokken tot 2030, terwijl de klimaatdoelstellingen doorlopen in de decennia daarna. Het CPB merkt op dat beleid dat incidenteel wordt ingezet, maar naar de aard structureel is, in de praktijk vaak niet meer wordt afgeschaft. Als deze bedragen inderdaad niet incidenteel blijken te zijn, dan kan de staatsschuld op de zeer lange termijn enorm oplopen tot 92 procent van het bbp in 2060.

Tegelijkertijd acht het CPB het, mede gegeven de krappe arbeidsmarkt, niet waarschijnlijk dat alle geplande extra middelen aan infrastructuur en defensie binnen de kabinetsperiode kunnen worden besteed en houdt daarom rekening met onderuitputting. En terwijl er als gevolg van het regeerakkoord op korte termijn sprake is van een extra werkgelegenheidsimpuls, neemt de structurele werkgelegenheid met 0,5% af. De

inkomensongelijkheid neemt als gevolg van specifieke maatregelen zoals de verhoging van het minimumloon af.²²

7 LAGE WERKLOOSHEID EN (VERDER) DALENDE BIJSTANDSCIJFERS

In Noord-Limburg was de werkloosheid halverwege 2021 lager dan eind 2019, voorafgaand aan de virusuitbraak. De groei van de economie werkt ook door op de arbeidsmarkt. In Noord-Limburg is dat terug te zien in het aantal openstaande vacatures, die weer terug zijn op het niveau van voor corona. Het aantal werknemersbanen in Noord-Limburg voor 2021 laat nog een kleine daling zien, maar groeit weer in 2022. De ontwikkeling in Noord-Limburg blijft wel iets achter bij de landelijke ontwikkeling. Daarnaast zijn er grote verschillen te zien tussen de verschillende sectoren. Verschillen die deels te verklaren zijn vanuit corona, maar ook deels door structurele onderliggende factoren.²³

Nu steeds meer sectoren van het slot zijn gegaan en het steunbeleid met ingang van 1 oktober 2021 is afgebouwd, herstelt de normale dynamiek van bedrijfsopheffingen en bedrijfsoprichtingen zich. Dit gaat gepaard met een iets hogere werkloosheid. Het CPB verwacht dat de werkloosheid in Nederland in 2021 gemiddeld 3,4% van de beroepsbevolking bedraagt en toeneemt tot 3,5% in 2022. Dit is echter wel veel minder dan in eerdere ramingen van het CPB.²⁴

Het UWV verwacht dat in 2022 de werkgelegenheid in met name de meest getroffen sectoren binnen onze regio zich sterk zal herstellen, met name in de horeca en de uitzendbureaus. Tegelijkertijd nemen ook in de technische, transport & logistiek, ICT, zorg & welzijn, dienstverlenende en de bedrijfseconomische & administratieve beroepen het aantal openstaande vacatures weer toe. In de laatste beroepsklasse zit de groei voornamelijk bij transportplanners & logistiek medewerkers. Voor ander administratief personeel is de ontwikkeling veelal minder gunstig. Werkgevers beperkten tijdens corona hun personele bezetting door de contracten van (tijdelijk) administratief personeel te beëindigen of niet te verlengen. Aan die ontwikkeling lijkt nog geen eind gekomen. Het aantal openstaande vacatures voor administratief medewerkers en receptionisten & telefonisten is nog steeds ruim onder het niveau van eind 2019.

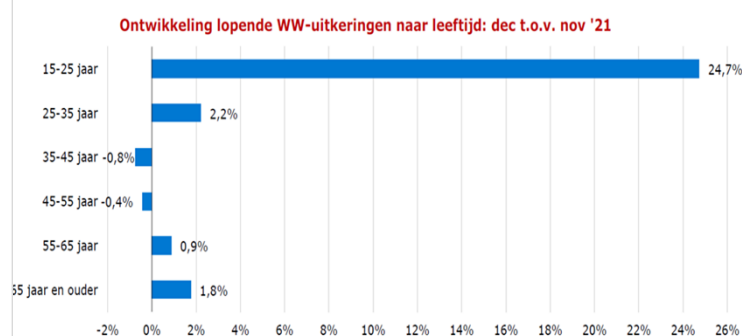
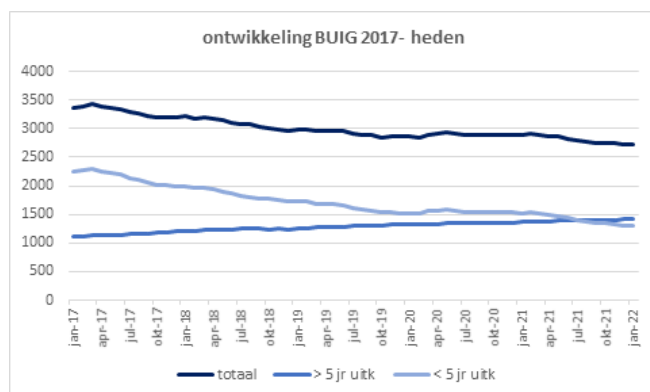
Het aantal WW-uitkeringen in de gemeente Venlo is weliswaar gedaald naar een (laag) niveau van 3,3%, maar gaat daarmee nog steeds provinciaal aan kop wat betreft het hoge aantal WW-uitkeringen.

²² CPB, *Analyse economische en budgettaire effecten van het coalitieakkoord*, 11 januari 2022

²³ UWV, *Regio in Beeld 2021, Noord-Limburg*

²⁴ CPB, *december 2021*

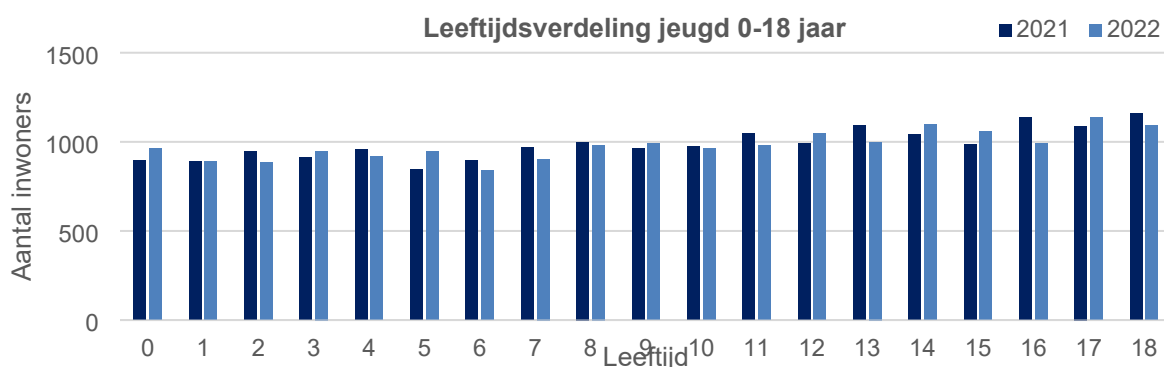
Het aantal bijstandsgerechtigden is het afgelopen jaar met ruim 160 gedaald (2.721)²⁵ en bevindt zich (in Venlo) alweer op het laagste niveau van de afgelopen vijf jaar. Vooral het aantal jongeren (tot 27 jaar) met een bijstandsuitkering is sterk afgenomen. Zorgelijk is de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden dat langer dan 5 jaar van een uitkering afhankelijk is, terwijl het aantal bijstandsuitkeringen als geheel een daling laat zien. Een groeiende groep huishoudens is dus voor langere tijd uitgesloten van actieve deelname op arbeidsmarkt. Een andere groep die onze speciale aandacht verdient zijn jongeren op de

arbeidsmarkt. Omdat zij relatief vaak werken met tijdelijke contracten en in sectoren zoals horeca en uitzendbranche lijken zij bovengemiddeld last te hebben van de actuele onzekere situatie.²⁶

8 JEUGD IN VENLO

In aanvulling op de demografische gegevens die in een vorige paragraaf zijn gepresenteerd, hebben wij in onderstaande figuur de samenstelling van onze jeugdige bevolking²⁷ (peildatum 1 januari van het betreffende jaar²⁸) opgenomen.

²⁵ Bestandontwikkeling BUIG, 20 januari 2022

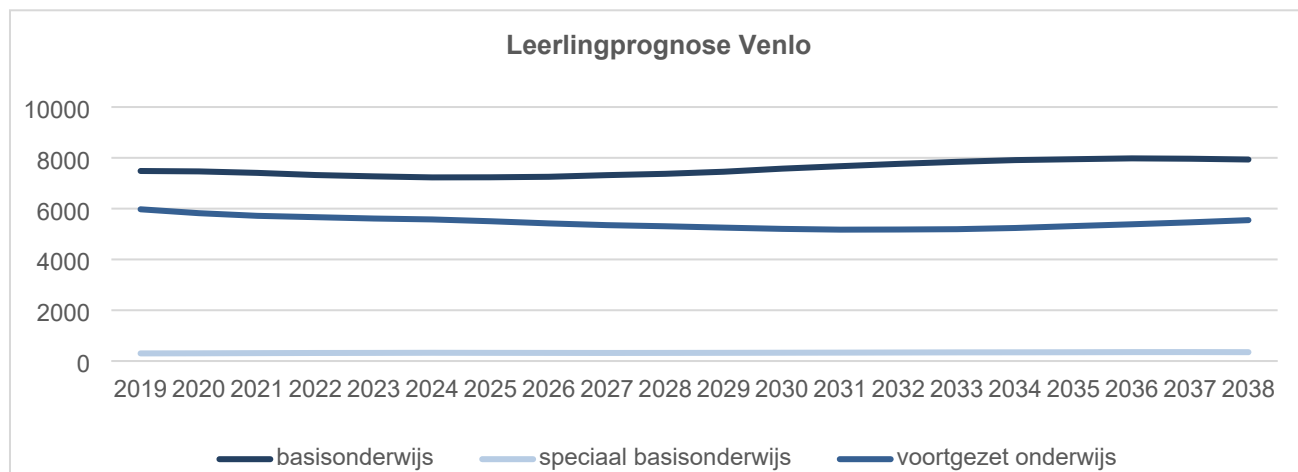
²⁶ UWV, Nieuwsflits Arbeidsmarkt, December 2021

²⁷ In deze paragraaf wordt hiervoor zowel de term jeugdigen als jongeren gebruikt.

²⁸ Bron: Basisregistratie Personen (BRP).

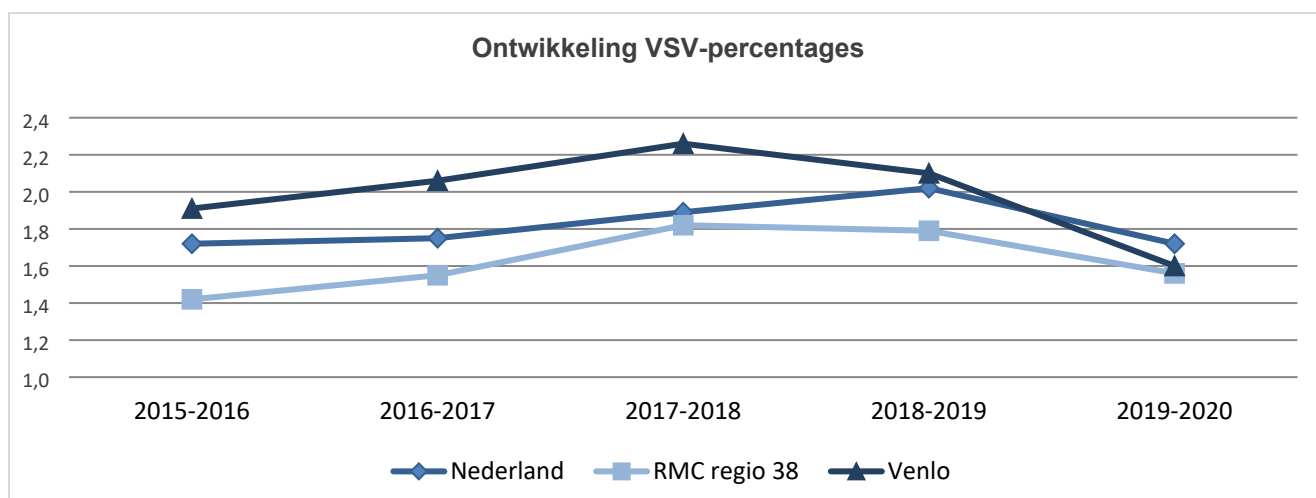
Voor de ontwikkeling van onze jongeren is goed (passend) basis en voortgezet onderwijs met adequate onderwijshuisvesting van groot belang. Binnen het Venlose onderwijs wordt gestreefd naar doorgaande leer- en ontwikkelijnen en doorgaande ondersteuningslijnen, maar ook naar samenwerking. Kinderopvang, primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn hierbij belangrijke samenwerkingspartners. Voor een optimale onderwijshuisvesting maken wij gebruik van leerlingprognoses²⁹ (zie onderstaande figuur).

De afgelopen jaren is het leerlingenaantal in het basisonderwijs licht gedaald, maar de prognose is dat dit aantal vanaf schooljaar 2027-2028 weer licht gaat stijgen. Het leerlingenaantal in het speciaal (basis)onderwijs is stabiel tot licht stijgend.

Wij streven ernaar dat iedere jongere een startkwalificatie behaalt, maar dit is niet voor iedere jongere haalbaar. Deze jongeren dienen een passende plek te krijgen op de arbeidsmarkt of in arbeidsmatige dagbesteding. Het RMC regio Noord- en Midden-Limburg en de gemeente Venlo doen het wat betreft voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) verhoudingsgewijs goed (zie onderstaande figuur). Venlo staat met een percentage van 1,60 (schooljaar 2019/2020) op de vierde plaats in vergelijking met de overige G40 gemeenten. Het aandeel vsv-ers zal voor schooljaar 2020/2021 naar verwachting hoger uitvallen (waarschijnlijk door corona gerelateerde oorzaken). De samenwerking tussen gemeenten en onderwijs, vastgelegd in het vsv-programma 2020-2024, zal verder worden uitgevoerd en daar waar mogelijk worden geïntensiveerd om de negatieve effecten van de coronacrisis zoveel als mogelijk tegen te gaan.

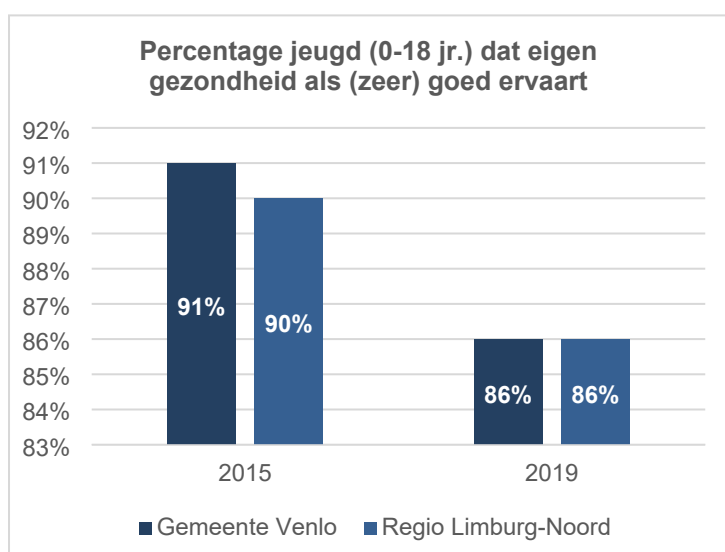
²⁹ <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/onderwijs>.

Over het algemeen ervaren onze jeugdigen hun gezondheid als goed. Uit ^{de} meest recente gegevens van de GGD³⁰, blijkt dat het merendeel van de Venlose jeugd zich (zeer) gezond voelt (86%). Dit percentage is gedaald ten opzicht van 2015 met 5%.

Verder geeft 84% aan meestal (zeer) gelukkig te zijn. Wanneer kinderen en jongeren goed in

hun vel zitten kunnen zij hun talenten en kwaliteiten beter gebruiken om mee te doen in de maatschappij. Dit verkleint de kans op problemen, en daarmee ook de kans op de noodzaak om jeugdhulp in te zetten.

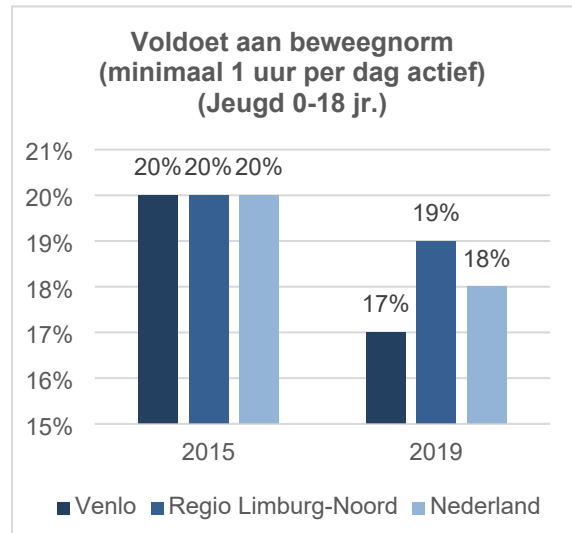

Echter de ervaren gezondheid van onze jongeren kan niet los worden gezien van de bijzondere tijd waarin wij op dit moment leven (Covid-19). Het RIVM heeft de mentale gezondheid van inwoners in Nederland op verschillende moment in beeld gebracht in de periode van april 2020 tot en met september 2021. In het onderzoek is geen uitsplitsing mogelijk naar regio's of gemeenten. Er is op voorhand echter geen reden om aan te nemen dat de situatie in onze gemeente anders is dan het landelijke beeld. Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de psychische gezondheid van jongeren in de leeftijd van 16-24 jaar heeft sterk geleden onder de coronamaatregelen. Toch is gebleken dat jongeren goed herstelden, wanneer de maatregelen afnamen.³¹

³⁰ Bron: GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2019.

³¹ Jive - Ik voel me psychisch gezond (waarstaategemeente.nl).

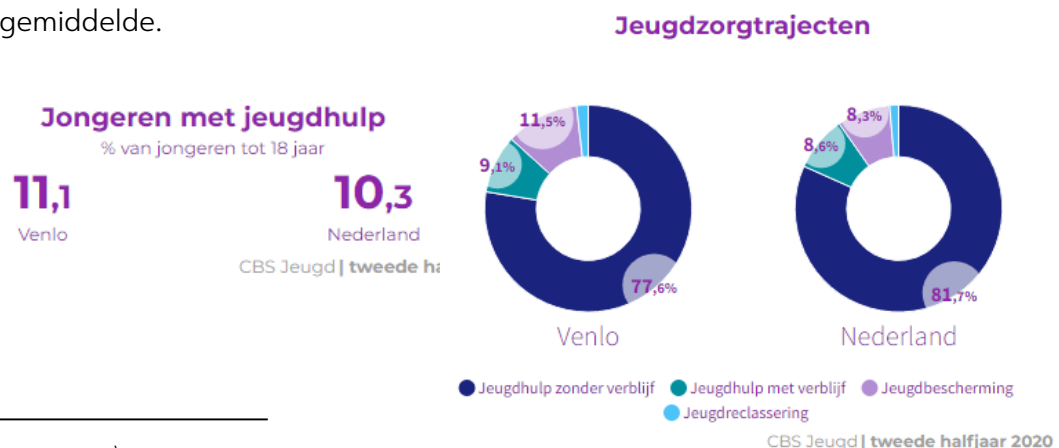
In de afgelopen jaren is er geïnvesteerd in preventieve activiteiten die onze jeugdigen moeten bewegen om een meer gezonde leefstijl te hanteren, bijvoorbeeld met Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). Uit de figuur³² hiernaast blijkt dat het percentage jongeren dat voldoet aan de 'beweegnorm' aanzienlijk is gedaald ten opzichte van 2015 en ook (aanzienlijk) lager is dan onder jongeren in de regio Limburg-Noord of Nederland. De daling van het percentage jongeren dat lid is van een sportvereniging is in de periode van 2018 tot 2020 ook gedaald, hetgeen in lijn is met de landelijke dalende trend. Daar staat tegenover dat jongeren vaker kiezen voor andere (ongeorganiseerde) vormen van bewegen en vrijetijdsbesteding. Investerings in een gezonde leefstijl, waarvan niet-roken en voldoende bewegen/sport onderdeel uitmaken, blijft noodzakelijk.

Het merendeel van onze jongeren groeit zonder noemenswaardige (opvoed)problemen in hun eigen leefomgeving op. Echter, soms is er (tijdelijk) professionele ondersteuning noodzakelijk voor de jeugdige en zijn ouders/verzorgers. Over het eerste halfjaar van 2021 maakte in Venlo 10,6% van de jongeren gebruik van jeugdhulp in natura. In de eerste helft van 2020 was dit 11,1%.

Uit landelijke benchmarkgegevens³³ blijkt dat het aandeel jongeren tot 18 jaar in de gemeente Venlo dat gebruik maakt van jeugdhulp nog altijd hoger is dan het landelijk gemiddelde: 11,1% ten opzichte van 10,3% in Nederland. Het CBS meldt dat het landelijke cijfer nagenoeg gelijk is aan 2020³⁴. In Venlo is sprake van een lichte daling van het percentage.

Bij de uitsplitsing van het jeugdzorggebruik blijkt dat in onze gemeente het percentage voor jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering (licht) hoger is dan het landelijk gemiddelde.

³² NNGB (Beweegnorm).

³³ Waarstaatjegemeente.nl.

³⁴ CBS, Jeugdzorggebruik verschilt sterk per gemeente (29 oktober 2021).

Wanneer we kijken naar de trends in 2021 valt op basis van interne gegevens op dat er over de gehele linie een licht dalende trend zichtbaar is voor jeugdhulpgebruik bij gecontracteerde aanbieders. Hoewel het aantal jeugdige cliënten iets afneemt, neemt de gemiddelde zwaarte van de zorgvraag toe.

- Bij jeugdhulp met verblijf scoort Venlo ten opzichte van landelijke cijfers (CBA) ruim een procent hoger in jeugdhulpgebruik. Op basis van eerste interne gegevens zien we echter een lichte daling van het aantal jeugdigen met jeugdhulp in verblijf in het tweede halfjaar van 2021.
- Bij jeugdhulp zonder verblijf is sprake van een licht dalende trend van het gebruik van basis GGZ en in mindere mate van specialistische GGZ. Dit wordt onder andere beïnvloed door de inzet van de Specialistisch Ondersteuner Jeugd bij huisartsenpraktijken.

Daarnaast zien we bij pleegzorg een (opvallende) dalende trend. De ambitie is echter om deze vorm van ondersteuning te laten groeien. Hiermee kan een gezinsvervangende oplossing worden geboden zodat jeugdigen die door omstandigheden niet thuis kunnen wonen zo min mogelijk in een jeugdzorginstelling hoeven te worden opgenomen (jeugdhulp met verblijf).

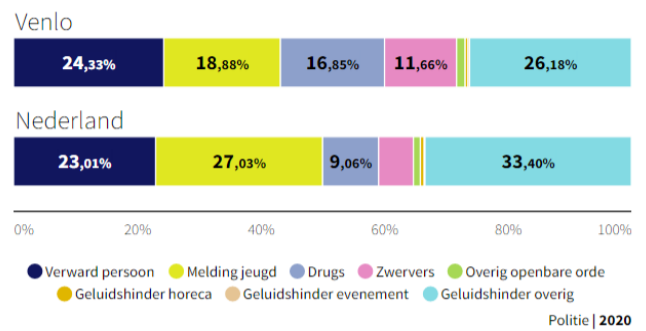
- Opvallend is het aandeel jeugdbescherming. Hier scoort de gemeente Venlo structureel hoger dan het landelijk gemiddelde: over het tweede halfjaar van 2020 11,5% ten opzichte van 8,3% landelijk. Het gaat hier om jeugdigen die onder toezicht zijn gesteld of die een voogdijmaatregel hebben gekregen. Vaak gaat het om jeugdigen waar bij de ouders sprake is van een (v)chtscheiding, jeugdigen uit multiprobleemgezinnen of van (arbeids)migranten en waar sprake is van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten. Door initiatieven op het gebied van vroegsignalering en samenwerking met verwijzers zetten we in op het versterken van de eigen omgeving van jeugdigen. De focus verschuift geleidelijk van de aanpak van problemen waarmee de jeugdige wordt geconfronteerd, naar een bredere gezinsaanpak om ook (onderliggende) oorzaken of signalen op te kunnen pakken.

Zoals eerder aangegeven kan de ervaren gezondheid van jeugdigen niet los worden gezien van Covid-19 (en de coronamaatregelen). Corona en de bijbehorende maatregelen hebben met name invloed op de mentale gezondheid van onze jeugdigen (eenzaamheid, stress of angstig zijn). Uit landelijk onderzoek blijkt dat het draagvlak onder jongeren voor coronamaatregelen een stuk lager is dan onder andere leeftijdsgroepen³⁵. De inzet van hulpverlening is erop gericht dat jeugdigen bij problemen met hun mentale gezondheid op tijd geholpen worden. Binnen de jeugd-GGZ is echter ook sprake van wachtlijsten, met name als gevolg van arbeidsmarktproblemen.

³⁵ Bron: RIVM, gedragswetenschappelijk onderzoek Covid-19, jongeren in tijden van corona.

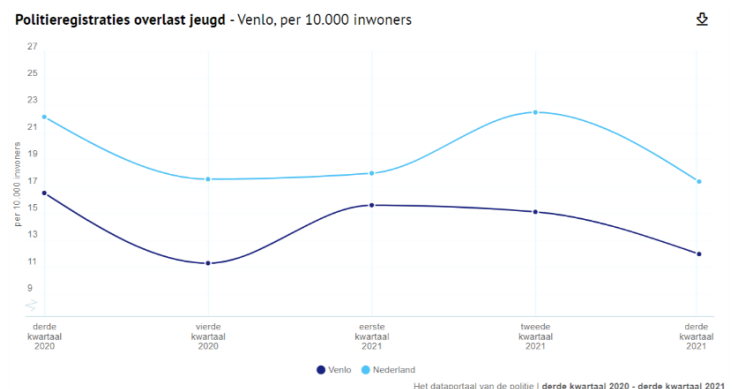
Jeugdoverlast is één van de vormen van overlast waar de inwoners van de gemeente Venlo mee te maken krijgen. In 2020 heeft ruim 18% van de geregistreerde overlast in Venlo betrekking op jeugdige inwoners. Deze vorm van overlast komt naast 'overlast van verwarde personen' en 'geluidshinder overig' vaak voor³⁶. Het aantal meldingen jeugd in Venlo ligt significant lager dan het landelijk gemiddelde van 27.03%.

Overlast naar type

Jeugdoverlast wordt in Venlo zowel bij politie als bij gemeente gemeld, waarbij de meeste meldingen door de politie worden ontvangen³⁷. Op basis van een quick scan kan worden gesteld dat de toename van het aantal meldingen in april en mei 2020 verband houdt met corona (samenscholingen).

Als we de overlast jeugd in Venlo vergelijken met het landelijke gemiddelde is te zien dat het aantal politieregistraties overlast jeugd in Venlo in de periode van het derde kwartaal 2020 tot en met het derde kwartaal 2021 onder het landelijk gemiddelde ligt³⁸.

Indien in Nederland wordt gesproken over jeugdigen en de zorg en ondersteuning die deze jeugdigen nodig hebben, wordt ook vrijwel altijd de relatie met (ontoereikende) financiën gelegd. Op dit moment staat de Hervormingsagenda jeugd volop in de belangstelling. Sinds oktober 2021 werken het Rijk, zorgaanbieders, cliënten (vertegenwoordigers), professionals en gemeenten samen aan deze Hervormingsagenda. Deze samenwerking is tot stand gekomen na de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen van mei 2020. In deze uitspraak bevestigde deze commissie dat het structurele tekort op de jeugdzorg dat in december 2019 door adviesbureau AEF is berekend, €1,7 miljard euro bedraagt.

De gezamenlijk ambitie van partijen is om in het kader van de Hervormingsagenda met voorstellen te komen voor verbetering van de hulpverlening voor kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel (inhoud en financiën). En omdat deze agenda betrekking heeft op het integrale zorgstelsel is deze agenda voor al onze jongeren van belang (van preventie tot en met intensieve jeugdzorg).

³⁶ Bron: <https://venlo.incijfers.nl/dashboard/overlast>.

³⁷ Bron: Dashboard jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit gemeente Venlo. Cijfers van dit dashboard zijn afkomstig van data.politie.nl (politieregistratie jeugdoverlast) en WIZ-portaal gemeente Venlo (gemeentelijke registraties jeugdoverlast).

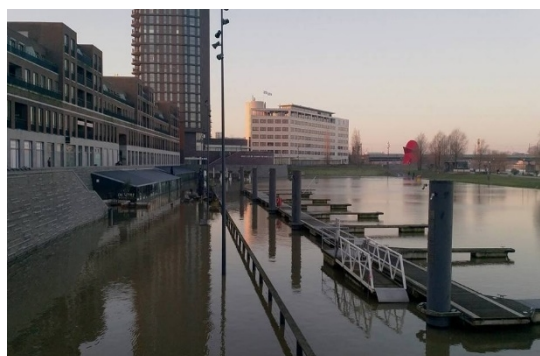
³⁸ Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/openbare-orde-en-veiligheid.

Echter, de extra bezuiniging in het nieuwe regeerakkoord heeft de bedoeling en de uitvoering van deze agenda onder druk gezet. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 13 januari jl. heeft 100% van de leden gestemd voor het per direct opschorten van de vormgeving en besluitvorming van de Hervormingsagenda jeugd totdat er een principeafpraak is gemaakt met het nieuwe kabinet.

9 ENERGIE EN KLIMAAT

De klimaatopgave is in 2022 nationaal een prioritair dossier. Anno 2022 zijn de nationale ambities opgeschroefd. Om klimaatverandering tegen te gaan wil de Nederlandse overheid in 2030 niet 49 % maar 55% minder uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1990 realiseren.

In het coalitieakkoord tussen de partijen in Rutte IV is dit vertaald in ambitieuze doelstellingen en budgetten. In tegenstelling tot eerdere plannen maken ook klimaatadaptatie en circulariteit daar prominent deel van uit. In de motivatie voor de extra investeringen wordt o.a. verwezen naar de overstromingen van de Maas. De impact van de klimaatverandering op zowel droogte, hitte, water en biodiversiteit vraagt niet alleen om een reductie van CO₂ maar ook aanpassingen van de samenleving om de continuïteit te kunnen blijven garanderen (leefbaarheid, bereikbaarheid, voorzieningen). De relevantie voor Venlo werd opnieuw zichtbaar afgelopen jaar zoals de evacuatie van het Viecuri ziekenhuis.

De rijksoverheid initieert maatregelen en maakt afspraken met maatschappelijke partners. Een belangrijke taak is weggelegd voor de gemeente als overheid die het dichtst bij burgers en bedrijven functioneert. De impact op het takenpakket neemt daarbij komende jaren alleen maar toe, mede door de uitvoering van subsidieregelingen voor energiebesparing ten behoeve van inwoners in 2021 en 2022 (RREW en RRE, +/- €2.200.000,00 voor Venlo). Daarnaast geven gemeenten ook uitvoering aan inkomensondersteuning als gevolg van energiearmoede (1.199.841,-). Dit vraagstuk ligt in Venlo iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Ca. 4.500 huishoudens komen hiervoor in aanmerking.

In het aardgas vrijmaken heeft Venlo ook een groter dan gemiddelde opgave. Door de kenmerken van onze bebouwde omgeving en onze sociale structuur wordt er naar verwachting een forsere inspanning gevraagd. Venlo heeft hiertoe tijdig een transitievisie vastgesteld en werkt planmatig door middel van wijkaanpakken binnen pilotprojecten. Desalniettemin blijft Venlo met 1,8% aardgasvrije woningen ver onder het landelijke gemiddelde (5,7%).

Individuele woningeigenaren ontvangen gericht advies en ondersteuning bij de verduurzaming door een duurzaamheidsloket en opgeleide energieambassadeurs (Goede Buren). Ook gemeenschappelijke inkooptrajecten op gebied van zonnepanelen en isolatie draagt actief bij de ondersteuning en kan rekenen op forse belangstelling. Dat inwoners gebruik maken van deze faciliteiten blijkt uit relatief hoge bezoekersaantallen (41% van de woningeigenaar bereikt) en is ook te herleiden in de toename van gerealiseerde maatregelen.

De transitie naar duurzame energie is voor Venloos grondgebied complex. Gegeven het energieverbruik en de beschikbare mogelijkheden is dit enkel in regionaal verband mogelijk. Met de vastgestelde Regionale Energie Strategie (RES) leveren we een bijdrage naar vermogen. De bijdrage die Venlo levert in de opwekking van duurzame energie maakt een stevige ontwikkeling door en is mede een gevolg van plannen die in uitvoering zijn (windenergie) en zon op bedrijfsdaken en particuliere daken.

Het aandeel zon op particuliere daken in Venlo neemt toe en is bovengemiddeld ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Met het Venloos afwegingskader zon en wind wordt een verdere doorontwikkeling van duurzame energie verwacht waarbij wel de problematiek van netcongestie voor demping van groei kan zorgen.

Grootste zonnedak ter wereld, Greenport Venlo³⁹

Een eveneens forse opgave is de verduurzaming van het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. Eind 2021 is er een project gestart om zorg te dragen voor de noodzakelijke versnelling, conform landelijke richtlijnen. Het aantal elektrische auto's in Venlo ligt beduidend onder het landelijke gemiddelde (0,6% ten opzichte van 2%) en daarmee samenhangend zijn er ook minder publieke laadpalen dan elders (1,3 per duizend inwoners minder). In het kader van klimaatopgave kent Venlo daarnaast eveneens een forse opgave. 44,3 % verstening van de tuinen is een indicator voor de opgave voor dit programmaonderdeel. Overigens scoort Venlo in vergelijking met andere Limburgse steden (Roermond en Maastricht) hierin wel iets beter.

Venlo heeft hoog ingezet op circulariteit en duurzaamheid. In het ontwerp en de toepassing van nieuwe materialen heeft de gemeente in veel projecten het goede

³⁹ het krachtigste zonnedak ligt op het pand van Heylen Warehouses dat wordt gebruikt door PVH. In cijfers: 12,6 ha dak (20 voetbalvelden) 48.040 zonnepanelen, capaciteit 18 MWp: jaarverbruik 4.500 gezinnen, 12.000 ton minder CO₂ uitstoot

voorbeeld laten zien (stadskantoor) en heeft dit ook waard behoud en waardevermeerdering opgeleverd. In de bestaande grondstoffenstromen blijft Venlo in vergelijk achter en wordt door middel van een vastgesteld afvalbeleid, circulair ambacht centrum en verkenning grondstoffenbank in projecten gewerkt aan een inhaalslag.

Als lid van de Stichting Duurzame bedrijventerreinen zet Venlo samen met de Ondernemend Venlo, actief in op een collectieve, integrale verduurzaming van bedrijventerreinen. Overheid, ondernemersvereniging en individuele bedrijven hebben afgelopen jaar de mogelijkheden verkend voor energietransitie en klimaatadaptatie waaraan vervolg wordt gegeven met 'demonstraties in de praktijk'. Het onderdeel energietransitie, richt zich op de omslag van fossiele brandstoffen naar collectieve en duurzame energieopwekking en -uitwisseling. Voor wat betreft de klimaatadaptatie worden op de bedrijventerreinen 'vergroend' waardoor hemelwater zoveel mogelijk kan infiltreren

Venlo bereidt een verdergaande planmatige transitie voor in de transitieopgave op gebied van energie, klimaatadaptatie en circulariteit. Deze planmatige aanpak is noodzakelijk om de bijdrage te kunnen leveren aan het tussendoel in 2030 en het einddoel in 2050. De actualiteit van het vraagstuk is daarbij verder in belang toegenomen als gevolg van zichtbare veranderingen van het klimaat (overstromingen), het grondstoffentekort als ook de sterk stijgende prijzen voor energie. De investeringen in communicatie (Morgen in Venlo) en tools als duurzaamheidsloket Venlo en Goede burens dragen er aan bij dat er meer bewustwording lokaal is. Een positieve ontwikkeling waarbij de specifieke opgaven voor Venlo in zijn totaliteit niet onderschat mogen worden.

10 HOOGWATERBESCHERMING EN KLIMAATADAPTATIE

In Nederland verandert het klimaat. De temperaturen stijgen. Er is meer kans op een extreme regenbui, op een hittegolf en op langere, droge periodes. Door droogte daalt de bodem op sommige plekken in Nederland. De zeespiegel stijgt en er is meer kans op overstromingen. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor de gezondheid, de leefbaarheid en de economie.

Effecten van klimaatverandering hebben in Limburg meer gevolgen door het specifieke karakter van de Maas als valleirivier. Bij hevige en langdurige regenval heeft dit voor het stroomgebied van de Maas een veel sterkere reactie tot gevolg dan bij de laaglandrivieren zoals de Rijn en de Waal. Ons landschap vormt dus feitelijk de basis. Vanaf de Maasoevers richting het achterland zijn in een relatief klein gebied hoogteverschillen (terrassen)

aanwezig. Hierdoor ontstaan verschillen in klimaatopgaven; droogte op de hoge gronden, wateroverlast op de lage delen.

De beelden van de overstromingen in Limburg in de zomer van 2021 staan nog scherp op het netvlies: nachtelijke evacuaties, woningen onder water, bedrijven die stil kwamen te liggen en vooral de totale ontredde van mensen in nood. Ook blijven ons de beelden bij van hulp en betrokkenheid uit alle delen van het land. Het extreem hoogwater zorgde voor enorme maatschappelijke, financiële en emotionele schade. De regering verklaarde op 15 juli 2021, na crisisberaad, de situatie in Limburg tot nationale ramp. Koning Willem-Alexander en koningin Máxima, minister-president Mark Rutte en veel andere bewindslieden uit zijn demissionair kabinet bezochten het rampgebied. De aandacht ging even terecht als vanzelfsprekend uit naar de overstroomde Limburgse gebieden. Andere delen in de provincie, langs de Maas, zijn deze zomer door het oog van de naald gekropen.

Uit feedback van de bewoners van de hoogwaterrisicogebieden bleek dat er bij bewoners en belanghebbenden nog veel vragen bestaan over de risico's en specifieke (uitvoerende) maatregelen, het Hoogwaterplan. Ook de soms, door hen zo ervaren, gebrekkige aanhaling bij de informatiestructuur tijdens dergelijke crises verdient verbetering. Daarnaast is gebleken dat afstemming en samenwerking tussen de verantwoordelijke instanties tijdens hoogwatercrisis; Veiligheidsregio, Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en gemeente Venlo verbetering behoeft.

Financieel is inmiddels de veiligheidssituatie in Limburg opgenomen in het nieuwe regeerakkoord, dit zorgt voor een versnelling in de hoogwateropgave. Daarnaast werkt het Rijk toe naar een vernieuwde Deltabeslissing, en is met de VNG in onderhandeling over de financiering van nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van klimaatadaptatie.

11 DIGITALISERING EN INFORMATIE

De coronacrisis heeft de digitalisering met ongeveer zeven jaar versneld. Werk en privé ging - waar mogelijk - digitaal door en overheden en bedrijfsleven pasten zich daaraan aan. Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen was er breed beduidend meer aandacht voor digitalisering dan ooit. De Tweede Kamer heeft dit jaar een nieuwe commissie Digitale Zaken geïnstalleerd. De VNG heeft de kans gekregen om het gemeentelijk perspectief onder de aandacht te brengen. Terecht, want digitalisering is chefsache en verdient politiek-bestuurlijke aandacht, in alle lagen van het openbaar bestuur. Dat merken gemeenten iedere dag. ⁴⁰

⁴⁰ Trendrapport Informatiesamenleving 2022 (vng.nl)

Digitalisering is niet meer alleen een onderwerp van de ICT-afdeling, maar verschuift naar de kern van de samenleving en het functioneren van de overheid. Digitalisering draagt zodoende bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De nadruk komt meer te liggen op '(digitale) samenleving' en 'overheid', in plaats van op digitale infrastructuur en overheid.

Een digitale agenda voor gemeenten

De VNG heeft een aantal kernpunten geformuleerd voor een digitale agenda, deze zijn⁴¹:

1. We houden aandacht voor de digitale 'basis op orde' (infrastructuur);
2. We integreren de mogelijkheden van data en digitalisering meer en meer in de vorming en uitvoering van beleid (overheid);
3. We onderzoeken en gebruiken nieuw technologieën, gericht op de bescherming van publieke waarden (samenleving).

De door (de leden van) de VNG vastgestelde ambitie is dat gemeenten (in 2024!) in staat zijn om democratisch een geïnformeerde afweging te maken ten aanzien van het inzetten, beveiligen en reguleren van technologie en data. Gemeenten kunnen daardoor aan wetten en Europese kaders voldoen en hun eigen ambitie wat betreft het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving realiseren.

Specifieke Ontwikkeling Digital Twins

In de zich razendsnel ontwikkelende datawereld worden 'digital twins' gezien als een ontwikkeling met een enorme potentie, ook voor gemeenten.. Een digital twin is een virtuele kopie van een fysiek object of proces in de werkelijkheid (gemeente). Daarin kan ook data vanuit die werkelijkheid worden 'gevoed'. Door steeds real time data in te brengen verandert het model mee met de werkelijkheid en wordt het mogelijk niet alleen de werkelijkheid te laten zien, maar ook voorspellingen te doen. Deze technologie kan gemeenten helpen om maatschappelijke waarde te creëren. Door de Europese Commissie is de potentie van digital twins (h)erkend en zij zal de komende jaren flink hierin investeren. Het startschot is dan ook gegeven om met dit instrument aan de slag te gaan, waarbij er zowel naar financiering, wetgeving en nieuwe standaarden wordt gekeken.

Randvoorwaarden en transparantie

De mogelijkheden van de digitale transformatie lijken ook voor gemeenteland bijna eindeloos, maar als we kijken naar deze ontwikkelingen dan is het tevens belangrijk om te waken voor te veel optimisme. Tegenhangende trends en de praktijk laten immers ziens dat de kwaliteit van de data is in veel gevallen nog niet op orde is en het wantrouwen ten opzichte van het gebruik van nieuwe technologieën door overheden groeit. Belangrijke aandachtspunten voor overheden zijn daarom om de transparantie en verantwoording over de inzet van digitale mogelijkheden (zoals digital twins) goed te regelen, voorwaarden zoals privacy-by-design en security-by-design te stellen aan het gebruik van

⁴¹ digitale_agenda_gemeenten-2024_vng.pdf

data, en afhankelijkheid van leveranciers te voorkomen. Er bestaan al gemeentelijke uitgangspunten en randvoorwaarden die hierbij kunnen helpen, zoals verwoord in de informatiekundige visie Common Ground waar ook de visie van de Gemeente Venlo op is geënt.

Informatieveiligheid

Deze toenemende digitalisering (inclusief verschuiving naar de cloud) zorgt voor meer digitale kwetsbaarheid. Dit is een gesignaleerde, en binnen de gemeente Venlo geadresseerde ontwikkeling, maar de verdere trends op het gebied van informatieveiligheid blijven ons waarschuwen⁴²:

- Aanvallen op distributieketens nemen toe.
- Data-inbreuken worden omvangrijker en kostbaarder
- Mobiele devices zijn meer doelwit
- Meer aanvallen op cloudaanbieders door zwakheden in microdiensten
- Malware en Ransomware blijft groeien

Digitalisering en Dienstverlening

Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om verdere groei van de digitale volwassenheid bij gemeentelijke dienstverlening. De samenleving verwacht dat we in staat zijn steeds meer dienstverleningsvragen online op te pakken én dat dit leidt tot een snellere en gestroomlijnde levering.

Daarnaast moet onze dienstverlening inclusief zijn: alle inwoners moeten kunnen blijven meedoen. Van de Nederlandse bevolking tussen de 16 en 65 jaar beschikt 15 tot 21% niet over het basisniveau om online taken te kunnen uitvoeren of om via digitale technologieën te communiceren; meer nog in de hogere leeftijdscategorieën.⁴³ Anders dan in de private sector, waar bedrijven ervoor kunnen kiezen hun producten of diensten te richten op strategisch gekozen doelgroepen, dienen wij er als gemeente Venlo te allen tijde voor te waken dat we geen nieuwe (digitale) drempels voor zelfredzaamheid opwerpen.

Gegeven de relatieve hoge mate van laaggeletterdheid in onze stad vraagt dit onze onverdeelde aandacht. In 2017 was circa 23% van onze beroepsbevolking laaggeletterd⁴⁴, vrouwen iets meer dan mannen en inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond meer dan oorspronkelijk uit Nederland afkomstige inwoners. Dat cijfer zal, indien we kijken naar de eerder in deze analyse weergegeven ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling, vermoedelijk anno 2022 niet significant verschillen.

Digitale volwassenheid en omnichannel

⁴² 9 trends in cybersecurity voor 2022 - Digitailing.nl

⁴³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/30/ict-vaardigheden-van-nederlanders>;
https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RW21_02/RW_Digital_skills_NL.pdf

⁴⁴ <https://arbeidsmarktinzicht.nl/laaggeletterdheid-in-limburg>, 2020

Organisaties hebben een zekere mate van digitale volwassenheid nodig om de doelstellingen op het brede gebied van dienstverlening en specifiek de ook voor de gemeente Venlo relevante omnichannel strategie te kunnen realiseren. Deze strategie zet in op de geleidelijke transformatie van multichannel naar omnichannel. Hiermee wordt bereikt dat de dienstverlening vaker als naadloos wordt ervaren, ongeacht het door de klant gekozen interactiekanaal. Ook garandeert het inclusieve dienstverlening: iedereen moet bij de gemeente Venlo gemakkelijk zijn weg kunnen vinden.

Nevenstaande illustratie is afkomstig van USM (universeel servicemanagement methode) en gebaseerd op het volwassenheids-groeimodel van KPMG.

De Universeel Servicemanagement Methode stelt: *"De meeste organisaties streven naar een klantgerichte dienstverlening (de groene pijl), maar zijn in de praktijk bezig om van niveau 2 (systeemgericht) naar niveau 3 (servicegericht) te klimmen (de rode pijl)."*

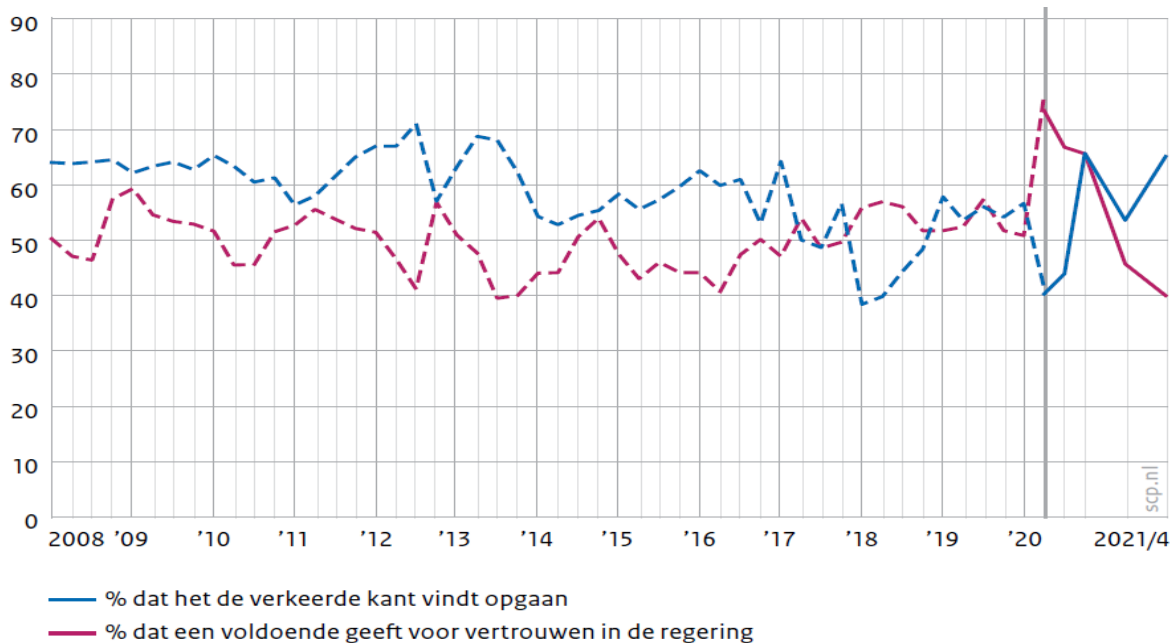
Ook de gemeente Venlo zal een verdere groei moeten doormaken qua digitale volwassenheid als een zich ontwikkelende serviceorganisatie op dit groeipad.

Kortom, een digitale transitie is gaande en die heeft een integrale uitwerking. Zij verandert de economie en de samenstelling van en werkwijze in de inclusieve samenleving. Dit stelt verdergaande eisen aan informatieveiligheid en in de omgang met privacy en ethiek. Zij verandert bovendien de openbare ruimte, door de samensmelting van de digitale en fysieke wereld. Ten slotte verandert zij ook de werkwijze én het werkterrein van de veiligheidsdiensten, de informatiestromen binnen onze democratie en organisatie en dwingt het tot groei van ons als dienstverlener.

12 VERTROUWEN

Tot slot van deze omgevingsanalyse, vertrouwen. De rode draad in het actuele publieke debat. Het Sociaal Cultureel planbureau (SCP) doet periodiek onderzoek naar de staat van Nederland. In oktober van het afgelopen jaar was 65% van de Nederlanders van mening

dat het de verkeerde kant opgaan met Nederland. Slechts 1 op de 5 was overigens van mening dat het goede kant uitgaat. Toch zijn dit -op zichzelf- in historisch perspectief geen afwijkende cijfers. De huidige uitkomsten bevinden zich (nog) steeds in een langjarige bandbreedte die varieert tussen 40% en 70%. Dat geldt in dezelfde zin voor het deel van de Nederlanders dat vertrouwen heeft in de regering. Deze lijn ontwikkelt zich over het algemeen in tegengestelde richting, maar varieert eveneens tussen 40% en 70%.

Vertrouwen en perceptie van de maatschappelijke ontwikkeling

Net als in eerdere metingen vonden hogeropgeleiden iets vaker dan lageropgeleiden dat het met Nederland de goede kant opgaat, maar in alle subgroepen waren de mensen die pessimistisch waren over de richting van het land in de meerderheid. De enige uitzondering daarop waren de aanhangers van D66 en de VVD. Die twee kiezersgroepen vonden vaker dan gemiddeld dat het met Nederland de goede kant opgaat: 48% van de aanhangers van D66 en de VVD vond het de goede kant opgaan, tegenover 21% in de gehele bevolking.⁴⁵

De Haagse coalitiepartners zoeken de oplossing in het versterken van de democratische rechtsorde, met het accent op een rechtvaardigere en effectievere uitvoering van beleid. Hierin klinkt het besef door dat niet de dagelijkse peilingen van het vertrouwen in de politiek, maar de kwaliteit van instituties en beleid leidend moeten zijn. Vertrouwen schommelt onder invloed van conjunctuur, schandalen en incidenten, maar volgt op de langere termijn uit responsief, betrouwbaar en effectief optreden van de overheid. In het coalitieakkoord zien we dan ook twee belangrijke randvoorwaarden voor vertrouwen terug. Dit komt ten eerste tot uitdrukking in de nadruk die wordt gelegd op de kwaliteit van en de menselijke maat in de uitvoering van beleid. Ten tweede

⁴⁵ SCP, Burgerperspectieven, 4^e kwartaal 2021

onderstreept de coalitie het belang van tegenmacht. In het coalitieakkoord wordt echter weinig gezegd over het versterken van de representatieve democratie en het vergroten van de invloed van burgers op de besluitvorming. Terwijl we weten dat de representatie van een grote groep mensen in Nederland tekortschiet. Hieruit volgt een aantal aandachtspunten voor de verdere uitwerking.⁴⁶

Er is een breed gesprek nodig over de menselijke maat. Het coalitieakkoord zet in op betere aansluiting van de beleidsuitvoering op de behoeften en omstandigheden van mensen. Dit is mede ingegeven door de kinderopvangtoeslagaffaire en de gevolgen van de aardgaswinning in Groningen. Zo moeten wetten worden vereenvoudigd en krijgen professionals meer ruimte om in individuele gevallen van procedures af te wijken. Het is goed dat er aandacht is voor de kwaliteit van de beleidsuitvoering, omdat beleidsuitkomsten voor mensen gemakkelijker te aanvaarden zijn als de weg ernaartoe als rechtvaardig wordt ervaren (procedurele rechtvaardigheid).

Procedures zijn bedoeld om partijdigheid en willekeur te voorkomen, maar kunnen er ook toe leiden dat de menselijke maat uit zicht raakt en mensen door een sociale bodem zakken. Dat kan worden voorkomen door meer ruimte te geven aan het professionele oordeel van de mensen in de uitvoering, zoals voorgesteld in het coalitieakkoord. Het SCP vraagt ook aandacht voor het formuleren van realistische verwachtingen over zelf- en samenredzaamheid. Enkele van de beleidsvoornemens en onderliggende aannames over zelf- en samenredzaamheid lijken op basis van bestaand onderzoek weinig realistisch of onvolledig.⁴⁷

Zo is het toeleiden van meer mensen naar regulier werk door het uitbreiden van het aantal beschutte werkplekken voor een groot deel van de doelgroep niet altijd haalbaar of voldoende. Zij hebben ook op andere terreinen ondersteuning nodig. In de jeugdzorg blijven de aannames over preventie van zwaardere zorg door een beroep op de eigen omgeving en door vroegtijdig ingrijpen, ondanks vraagtekens over het realiteitsgehalte ervan, onverkort van kracht. Om te zorgen voor effectief beleid zijn realistische aannames daarom een belangrijk aandachtspunt bij de uitwerking van deze voornemens. Actueel, gegeven de discussie over de Hervormingsagenda jeugdzorg, waar het kabinet inmiddels een doelmatigheidsdoel aan heeft verbonden van €500 miljoen.

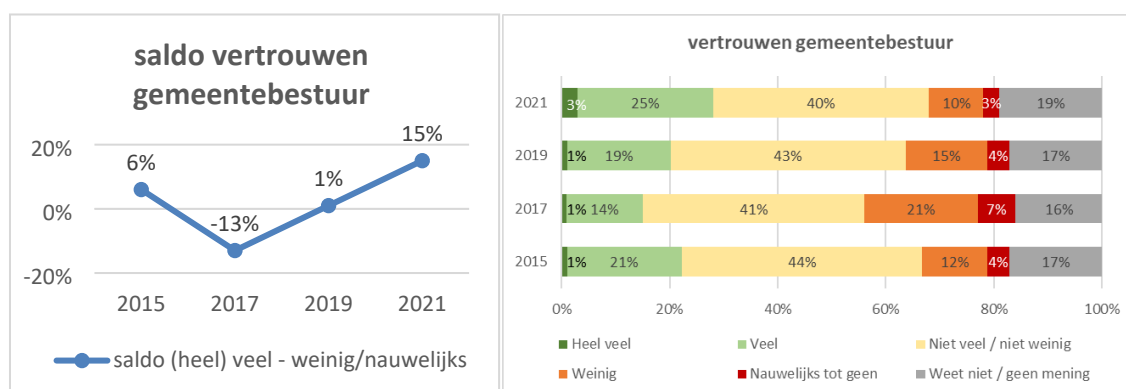
Dit brengt het risico met zich mee dat meer verantwoording wordt gevraagd van degenen die tot uitzonderingen beslissen om sociale basisrechten van mensen te beschermen. Meer discretionaire ruimte voor professionals kan hand in hand gaan met extra (administratieve) verantwoordingslast, werkdruk en onzekerheid voor professionals. Het SCP is van mening dat er daarom allereerst een fundamenteel gesprek nodig is over hoe tot zorgvuldige en transparante afwegingen te komen tussen soms schurende doelen en beginselen, welke sociale basis we acceptabel vinden en wanneer uitzonderingen gemaakt kunnen worden.

⁴⁶ SCP, *Reflectie op het coalitieakkoord 2021-2025*

⁴⁷ *Idem*, pagina 10

Dit is echter niet alleen een opdracht aan de beleidsuitvoering, zoals nu belicht in het coalitieakkoord, maar aan de gehele politieke, bestuurlijke en ambtelijke kolom. Het verdient aanbeveling om hier expliciete afspraken over te maken voor zowel beleid als uitvoering.

Hoewel Venlo in die zin niet anders is, is de ontwikkeling van het vertrouwen in het gemeentebestuur in de gemeente Venlo zeker anders. Tweejaarlijks wordt (in stadspeiling) het vertrouwen in het gemeentebestuur gemeten. De indicator die daarbij wordt gehanteerd is het saldo van het aantal inwoners dat zegt veel of heel veel vertrouwen te hebben na aftrek van aantal dat zegt weinig of nauwelijks tot geen vertrouwen te hebben. Na een stevige daling van het vertrouwen bij de meting in 2017, was er in 2019 reeds herstel van het vertrouwen zichtbaar, gevolgd door verder herstel in de meest recente meting. Het aantal respondenten dat aangeeft weinig of nauwelijks tot geen vertrouwen te hebben is ten opzichte van 2017 gehalveerd, het aantal respondenten dat aangeeft (heel) veel vertrouwen te hebben is bijna verdubbeld.

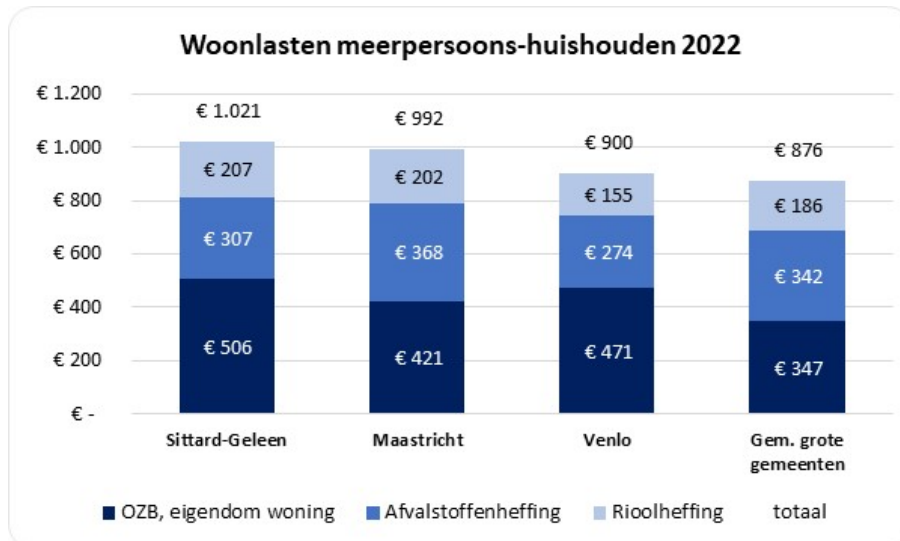
13 GEMEENTELIJKE WOONLASTEN

De gemeentelijke woonlasten is het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan de onroerend zaakbelasting (OZB), rioolheffing en afvalstoffenheffing, minus een eventuele heffingskorting. In deze omgevingsanalyse worden de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden als uitgangspunt genomen. In 2021 stond de gemeente Venlo op de 148^e plaats (2020: 202^e plaats) waarbij positie 1 de laagste woonlasten heeft⁴⁸.

Het COELO heeft in 2022 een wijziging doorgevoerd in de rapportage 'Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2022' in de definitie/uitgangspunten. De ozb-aanslag per huishouden is berekend door uit te gaan van de gemiddelde Woz - waarde van koopwoningen in de betreffende gemeente. Dit is anders dan in voorgaande jaren, toen werd de berekening uitgevoerd op basis van de gemiddelde Woz - waarde van koop- en huurwoningen tezamen. De cijfers voor 2022 kunnen hierdoor niet opgenomen worden in een trendmatige analyse met betrekking tot voorgaande jaren.

⁴⁸ Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO): Atlas lokale lasten 2021

In de volgende grafiek⁴⁹ worden de gemeentelijke woonlasten 2022 onderverdeeld in de omvang van de onroerend zaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolrechten. Venlo wordt vergeleken met de Limburgse gemeenten Sittard-Geleen, Maastricht en het gemiddelde van de grote steden als totaal.

De woonlasten meerpersoonshuishouden zijn voor Venlo lager dan de woonlasten van Sittard-Geleen en Maastricht van respectievelijk € 121 en € 92 en € 24 hoger dan het gemiddelde van de grote gemeenten. Wat opvalt is dat de afvalstoffenheffing en rioolrechten relatief laag zijn ten opzichte van de referentiegemeenten. De OZB, eigendom woning is daarentegen relatief hoog ten opzichte van Maastricht en het gemiddelde van de grote gemeenten.

In de begroting 2022 van Venlo is uitvoering gegeven aan het besluit om voor 2022 de woonlasten voor woningeigenaren en huurders en de gemeentelijke lasten voor niet-woningen gemiddeld nominaal niet te verhogen. Hiervoor is er voor wat betreft de afvalstoffenheffing en rioolheffing een incidentele onttrekking gedaan uit de egalisatiereserve *'mitigeren afval, riolen, woonlasten'*.

Voor wat betreft de afvalstoffenheffing en rioolheffing is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Op 30 juni 2021 heeft de gemeenteraad de financiële actualisatie Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2021-2031 vastgesteld. In 2022 zal er een afvalbeleidsplan aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Als gevolg van stijgende afvalinzamelings- en verwerkingskosten en de te maken keuzes binnen het afvalbeleidsplan is een mogelijk opwaartse druk van de afvalstoffenheffing te verwachten.

⁴⁹ Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO): Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2022

Indien de gemiddelde woonlasten voor woningen niet verhoogd dient te worden kan een opwaartse druk van de afvalstoffenheffing en/of rioolrechten een (mogelijke) verlaging van de OZB tot gevolg hebben. In de egalisatiereserve mitigeren afval, riolen, woonlasten van de begroting 2022 is een beschikbaar bedrag voorzien van € 1,7 miljoen per ultimo 2022.

14 FINANCIËLE POSITIE

Het voeren van een solide financieel beleid is randvoorwaardelijk voor het realiseren van de ambities op de **(middel)lange termijn** waarbij op een doelmatige en doeltreffende manier wordt omgegaan met onze middelen. Het is een middel voor het realiseren van de strategische opgave zoals geformuleerd in de *Regiovisie Noord – Limburg 2040* en de *Venlo 2040 'strategische visie gemeente Venlo'*. De beoordeling van de financiële positie vindt plaats op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde strategische en tactische doelstellingen waaraan gekoppeld indicatoren.

Solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal (totale geïnvesteerde 'waarde' van de stad). De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de weerbaarheid van de gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de weerbaarheid. In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen:

Classificatie Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader provincies

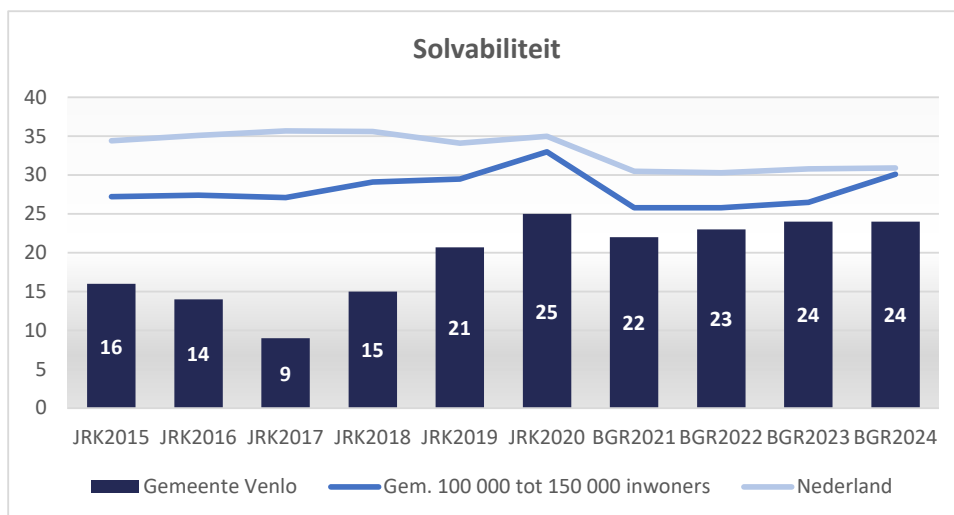
In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen:

- Meest risicovol < 20%
- Neutraal 20%-50%
- Minst risicovol > 50%.

Door gemeenteraad Venlo vastgestelde streefwaarde

- $\geq 25\%$

De door de gemeenteraad vastgestelde streefwaarde bevindt zich net boven de grens van 'meest risicovol'.

De (verwachte) ontwikkeling kent een opwaarts effect vanaf 2018 maar ligt nog altijd lager dan het landelijk gemiddelde en onder het gemiddelde van de steden 100.000 - 150.000 inwoners⁵⁰. De accountant geeft aan in het verslag bij de jaarrekening 2020 dat een verdere stijging naar 30% een gezonde beweging is. Mede gerelateerd aan de strategische opgave met bijkomende risico's en opgaves zoals de klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouwopgave etc.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft aan hoe hoog de netto schuld is ten opzichte van de inkomsten. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schulden een gemeente kan dragen (rente en aflossingen). De netto schuld betreft het totaal aan schulden/- de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Bij de inkomsten wordt uitgegaan van inkomsten voor bestemming van reserves (zijn geen inkomsten).

Classificatie Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader provincies

In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen:

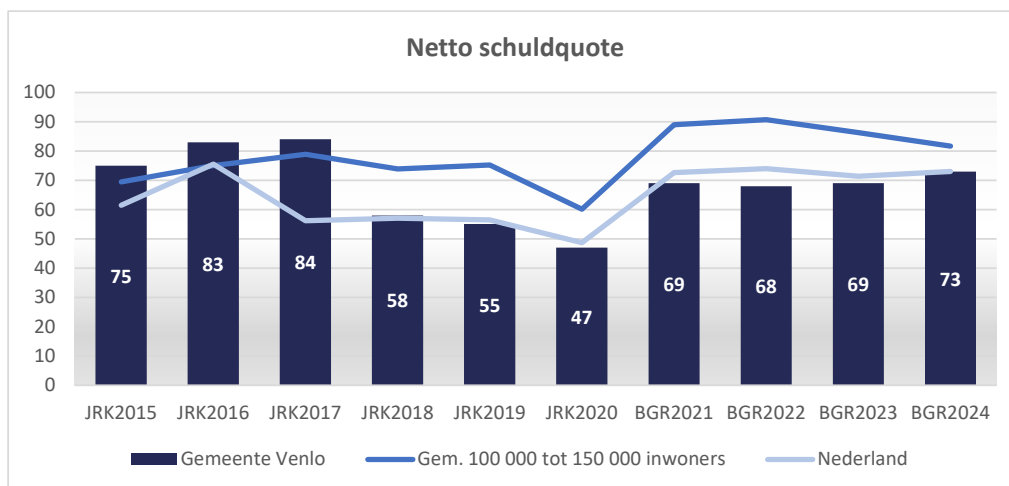
- 🔴 Meest risicovol > 130%
- 🟡 Neutraal 90%-130%
- 🟢 Minst risicovol < 90%.

Door gemeenteraad Venlo vastgestelde streefwaarde

- 🟡 < 130%

De door de gemeenteraad vastgestelde streefwaarde bevindt zich, op basis van het toezichtkader provincies, op de grens van 'neutraal' tot 'meest risicovol'.

⁵⁰ Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: [www.findo.nl](https://findo.nl/dashboard/dashboard/gemeentelijke-begroting-kengetallen/): <https://findo.nl/dashboard/dashboard/gemeentelijke-begroting-kengetallen/>; Rekeningcijfers t/m 2020. Begrotingscijfers 2021-2024.

De ontwikkeling van de netto schuldquote heeft vanaf de jaarrekening 2017 een forse daling ingezet. De begroting laat een stijgende lijn zien richting 2024 maar bevindt zich dan nog altijd rond het landelijk gemiddelde en onder het gemiddelde van de 100.000-150.000 inwoners⁵¹.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is op basis van de definitie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Hierbij wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en afschrijvingen) te dekken. Over het algemeen geldt dus de richtlijn: hoe hoger de indicator, hoe beter (en wendbaarder) dit is voor de gemeente.

Classificatie Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader provincies

In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen:

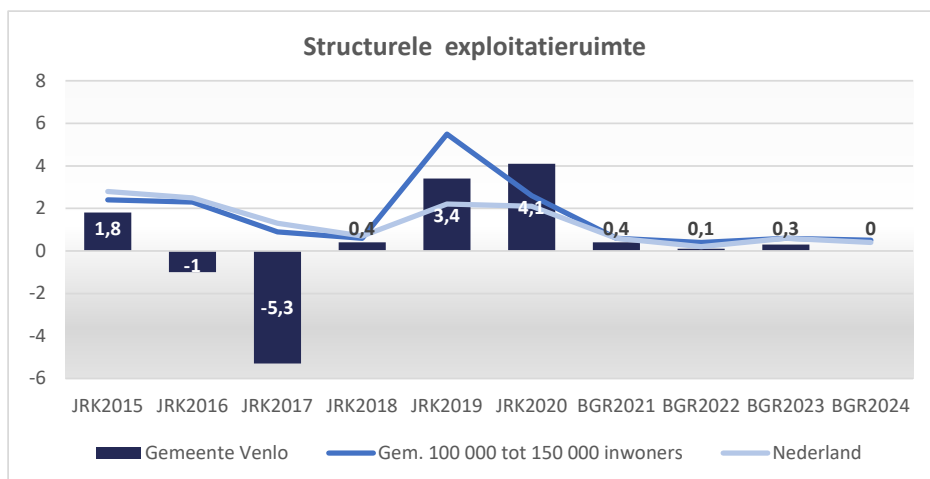
- 🔴 Meest risicovol < 0%
- 🟡 Neutraal 0%
- 🟢 Minst risicovol > 0%.

Door gemeenteraad Venlo vastgestelde streefwaarde

- 🟡 ≥ 0%

De door de gemeenteraad vastgestelde streefwaarde bevindt zich, op basis van het toezichtkader provincies, op de grens van 'neutraal' tot 'minst risicovol'.

⁵¹ Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: www.findo.nl: <https://findo.nl/dashboard/dashboard/gemeentelijke-begroting-kengetallen/>; Rekeningcijfers t/m 2020. Begrotingscijfers 2021-2024.

De indicator heeft zich de afgelopen jaren verbeterd. Was de indicator bij de jaarrekening 2016 en 2017 (substantieel) negatief, vanaf de jaarrekening 2018 ontwikkelt de indicator zich positief. De verwachte ontwikkeling op basis van de begroting 2021-2024 ontwikkelt deze zich net boven 0. De indicator beweegt zich hier in lijn met zowel het landelijk gemiddelde als het gemiddelde van de steden 100.000 – 150.000 inwoners. Mede gezien de toekomstige structurele onzekerheden gerelateerd aan de strategische visie met bijkomende opgaves van o.a. de klimaatadaptatie, energietransitie en woningbouwopgave een belangrijk aandachtspunt.

BDO – Benchmark Nederlandse gemeenten 2022 (Financiële stresstest)

Jaarlijks voert BDO accountants en adviseurs een onderzoek uit hoe het is gesteld met de financiële positie van gemeenten. Een benchmark i.c. een financiële stresstest van gemeenten. In dit onderzoek worden alle Nederlandse gemeenten langs de financiële meetlat gelegd om zo tot een ranking per gemeente te kunnen komen. Dit wordt gedaan op basis van de openbare financiële kengetallen waar gemeenten sinds enige jaren over moeten rapporteren aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties⁵². Deze indicatoren vormen de basis van de rating per gemeente en de positie (ranking) ten opzichte van andere gemeenten. Daarbij zijn de solvabiliteitsratio en de netto schuldquote het meest bepalend voor de financiële gezondheid van gemeenten.

<https://perspectieven.bdo.nl/benchmark-gemeenten-2022-ps-dzb-bm-gem-lo-22/analysetool/>

⁵² Solvabiliteit, Netto/gecorrigeerde schuldquote, Grondexploitatie, Structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit. Hierbij is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekeningen over 2020.

Rapportcijfer stresstest

Op basis van de door BDO uitgevoerde stresstest scoort de gemeente Venlo op basis van de jaarrekeningcijfers een 8 waarbij een 10 de maximale score is. Dit is iets lager dan het landelijk gemiddelde van 8,1 en gelijk aan het gemiddelde van de categorie gemeenten met > 100.000 inwoners. Voor het jaar 2018 was dit cijfer een 7 en voor 2019 eveneens een 8.

Positie stresstest

De categorie gemeenten met > 100.000 inwoners telt 32 gemeenten met in totaal 38% van de totale Nederlandse bevolking, 6.586.139 inwoners. In 2020 bekleedt de gemeente Venlo plaats 17 van de 32 gemeenten waarbij de best scorende gemeenten op 1 staat (rapportcijfer 10). In het jaar 2018 bekleedde Venlo plaats 19 met een stijging naar plaats 13 in het jaar 2019. In 2020 is Venlo gedaald in deze ranking naar plaats 17.

